

VOLUME XXXIV
LETNIK XXXIV

MAJ 1983

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

PUBLISHED MONTHLY BY: SLOVENIAN NATIONAL FEDERATION OF CANADA, 646 EUCLID AVE.
TORONTO, ONT., KANADA, M6G 2T5

No.:5
STEV.:5

NAŠA POT

Še nekaj dni pa bo preteklo 38 let od kar smo se podali na pot. Rekli so nam, da gremo za par dni, ali največ za dva tedna. Bila je pomlad, vse je bilo odeto v cvetje, delo je vabilo kot dišeča pogača, vojna je bila po dolgih letih končana — zato je bilo res težko zapuščati dom in odhajati na tuje, v neznano. Le misel na gorje revolucije: tisoči nedolžno pomorjenih, požgane domačije in cele vasi, onečašene cerke in skoraj sto pomorjenih duhovnikov, grožnje po še hujšem maščevanju, seveda vse v imenu bratstva in svobode — nas je gnala da smo zmogli narediti tisti prvi korak v cestni prah in temo. Vse smo zapuščali za seboj, ko smo odhajali, da si rešimo golo življenje, le trpečo domovino smo vzeli seboj.

Kako smo bili razočarani, ko smo spoznali, da svet noče videti naše volje do življenja, da nam celo odreka pravico živeti in da smo le ničvreden drobiž pri poravnovanju političnih računov velikih narodov. Vedeli smo, kaj je cena svobode in cvet našega naroda je plačal to ceno za svobodo drugih.

Še še spomnите tistega dne, ko je v Vetrinje prišlo sporočilo, da so bili naši fantje vrjeni, in te novice nihče ni več tajil? Od žalosti je zanjalo vetrinjsko polje, od molitve in joka se je tresla Marijina cerkev, le angleški vojaki so ostali brez srca. Tuji — pač niso poznali naše stiske, niso razumeli slovenske duše; niti niso vedeli, kako veliko krivico nam delajo in kako strašno odgovornost in kazen si nalagajo. Slovenski svobodnjaki so jokali, dokler je bilo kaj solza v njih očeh, potem pa so tiho trpeli, prepričani, da to trpljenje ne bo zaman.

Namesto domov, smo se razkropili po svetu. Prišli smo med tuje ljudi, morali smo skozi velike in majhne težave, toda bili smo svobodni in prosti strahu. Ostali smo ponosni na narod, iz katerega smo izšli in, ko je čas zaceli največjo rano, smo bili ponosni na tisoče naših ljudi, ki so za vero, svobojo in narod dali vse, kar so imeli — svoje življenje.

Potem se nam je na naši poti začelo predobro goditi. Vedno manj smo mislili na prestano hudo in vsak dan smo bili manj odporni. Niti opazili nismo volkov, ki so prijahlili v ovčjih oblačilih in začeli mešati naše misli, našo vero in sploh vse naše gledanje na svet. Hoteli smo biti moderni, zato smo se dali preslepiti in smo začeli slediti vsem in vsemu, kar prinaša ali pa samo obljudlja korist in dobiček. Ker nihče ne more služite dvema gospodoma, je bilo treba opraviti z vsem, kar nas je doslej delalo drugačne. Ker je bila ideja domobranstva tako vzvišena nad zgrešno miselnostjo tako komunizma doma kot materializma v svetu, je

FORT YORK

FESTIVAL

Monday
MAY 23
9:30 a.m.-5 p.m.

HISTORIC FORT YORK
Garrison Road off Fleet Street (enter east off Fleet Street at Garrison Road)
366-6127

Admission
Adults.....\$3.00
Children & Seniors.....\$2.00

Lunch Hour CONCERT

at

COLBORNE LODGE
in HIGH PARK

Colborne Lodge Drive & The Queensway

12:30 p.m.

Friday May 27, 1983

SENIOR MUSIC GROUPS

Vocal and Instrumental

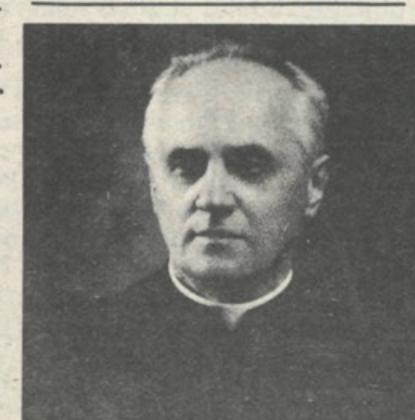
from

MARTINGROVE COLLEGIATE

Etobicoke

TORONTO HISTORICAL BOARD

REFRESHMENTS PICNIC FACILITIES

Univ. prof. DR. EHRLICH LAMBERT

Slovenci zavedni
odprite srce,
ko dom si gradimo
za trdne roke.

Ne živi za danes
v misli bodi zrel,
da v jeseni življenja
boš lepše imel.

Zato ne oklevaj
daruj iz srca,
dom Lipa za vsak'ga
ljubezen imaž
Janko Čadež

Srček mali moj zlati,
otrok ti najljubši moj!
Nič se ti ni treba batiti,
dokler mam'ca je s teboj!

MATERINSKI DAN

(Osmega maja 1983)

(Govoril prof. dr. Sušnik na prvem materinskem dnevu leta 1926 v Mariboru)

To je praznik skrivenstnega razodetja Ženi, ki je postala mati Sinu človekovega.

To je praznik, ko je bilo posvečeno materinstvo in je mati dala Odrešenika na izvirni greh Žene.

Zato je krščanstvo dvignilo mater do najvišjega človeškega dostojanstva.

Zato je danes praznik otrok?

Zato danes slavimo mater, ki nam je dala življenje iz svojih bolečin.

Slavimo mater, ki nas učila prve besede Stvarnika in.

Mater, ki je smela za nas trpeti in moliti, ki nas je smela le vzrediti, da nas ji je vzel svet.

Mater, ki je vsakemu le ena edina nikdar nobena več.

In je čudno, da slavi svet vojskovedje, ki so ubili tisoče sinov; slavi može duha, ki so pisali knjige o zvezdah in bogovih, o kamnih in o mislih. Ne spominja pa se matere.

To je stara, žalostna zgodba.

Pokopavali so mater. Nikoli zvonovi tako žalostno ne pojo, kakor kadar mater k pogrebu neso. Za pogrebci je šel sin, ki je prišel daleč iz tujine. Nič več ni našel žive matere, nikoli več je ne bo. Pa to še ni bilo žalostno.

Za pogrebci je šla hči, od solz ni videla poti... Pa tudi to še ni bilo žalostno.

Za pogrebci je vodila usmiljena sosedna najmanjšega otroka. Dete, ke ši ni doumelo žalosti meterinega pogreba. Ko so njeovo mrtvo mater polagali v črno jamo, takrat se je dete smejalo. In to, to je bilo žalostno.

Povedal sem to zgodbo, ker so nosili k pogrebu mater našo in smo se smeiali.

Ker smo kakor rod prešernih ljudi, ki se otresajo svojega otroštva in bežijo pred ponizno, skromno materjo v svet, za bliščem in za visokimi cilji; ker smo rod domišljavih prevzetnežev, ki ne znajo biti več srečni v nizki kamrici materini.

Izprašali smo svoje dni in ure in kako malo je bilo materinih!

Zato je materinski dan čas našega velikega domotožja. Beseda trdnih, ki se jim hoče sreče otroštva. V tej naši dobi, ki koniči besede duha do prefinjenih ostrih in neštetih programov in resolucij — je to vzduh otožnih, ki so zajeli vse svoje hote in resolucijo ene edine besede, ki je: MATI!

Zato je nam starejšim materinski dan čas našega velikega domotožja.

Da se nam je vvesti v njeno krilo in pobožati njena lica in poslušati njeno povest in povedati ji vsako bolest in se pri njej skriti pred svetom!

Da nam je z njo sklepati roke in moliti tako pobožno, kakor smo znali le pri nji!

Da nam je gledati polja in travnike in hrive tako pravljično, kakor smo jih mogli le pri nji!

Da nam je klečati v cerkvi tako zamaknjeno, kakor smo znali le pri nji!

Da nam se je smejeti in jokati tako od srca, kakor smo znali le pri nji!

Ko smo jo žalili, nas je ljubila.

Ko smo se sramovali njenega uboštva, nas je ljubila.

Ko smo se sramovali njene neumnosti, nas je ljubila.

Ko smo jo bičali z nehvaležnostjo, nas je ljubila.

Ko smo jo zapustili, nas je ljubila.

Ko smo grešili, nas je ljubila.

Praznik skrivenstnega razodetja največje matere je materinski dan. In naša beseda je beseda domotožja, je naša molitev otrok:

O, naša verna mati! Naj bo v naših srcih vedno Tvoja sončna vera, tista vera ubogih na duhu, ki jim je prerokovan blagor!

O, naša borna mati! Naj nas svet ne zaspeli, da bomo sredi njegovega sijaja videli le Tvojo lepoto!

In če si mrtva, mati, o, ne bodi mrtva, mati! Pridi vsak večer v molitev mojo in objemi me z molitvijo svojo.

(Pokojni dr. Fran Sušnik je bil moj najboljši profesor na Klasični Gimnaziji v Mariboru. Eden izmed najbolj zavednih Slovencev ter edinstveni govornik. Planinko).

Slovenski videc...

„Višarska vizija“ slovenstva, ki jo je dr. Lambert Ehrlich že 1941. leta, sicer brezuspešno, predložil takratnemu slovenskemu političnemu vodstvu, postaja danes med Slovenci v zasužnjeni domovini, zamejstvu in združstvu edina rešnja alternativa — sedanji komunistični zmedi in splošnemu narodnemu nezadovoljstvu. — In ta alternativa je: Slovenska neodvisnost v svobodni in demokratični slovenski državi!

TORONTO Lovski Vestnik 1983/1984

Slovensko lovsko društvo iz Allinston-a je zopet izdalо svoj vestnik - že peti po vrsti. Tisk je izredno dober, dočim oprema, posebno prva in zadnja stran so v krasnem barvnem tisku. (Panjanjklivost je samo čutiti pri vezavi in obrezovanju - opomka uredništva). Ta vestnik je ponos društva in nedvomno koristi celotni slovenski prisotnosti v Kanadi. Polovico vestnika, ki ima preko 100 strani velikega formata je napoljen z lovskimi zgodbami iz Ontario, preostale Kanade, Slovenije in celo iz Afrike, skratka odpovsod, kjer je slovenski lovec bil prisoten. Dopisi so celo iz Slovenije od lovcov in celo slovenskega pesnika Zidarja.

Preko polovice vestnika je napolnjeno z oglasi različnih, predvsem slovenskih podjetij. Ta vestnik postaja takorekoč tudi nekak poslovni vodič za naše rojake. Ta številni oglasi že toliko let v tem vestniku kažejo, da Slovenci le podpirajo svoja podjetja. Če v tem pogledu ne dosegamo drugih narodov kot Izraelcev, Portugalcev, pa končno le nismo na zadnjem mestu, kot se prenekateri slovenski trgovci pritožujejo. Novost v vestniku je kazalo slovenskih organizacij, klubov in župnij. (Kje sta Slovenska Narodna Zveza in njen list „Slovenska Država“, najstarejša organizacija povojne emigracije - in druge? Opomba uredništva). Nov je tudi seznam par sto rojakov s telefonskimi številkami, tako da ni treba vedno iskat po telefonskih knjigah. Obe novosti so pohvale vredne in je samo upati, da bodo drugo leto še izpopolnjene. V uvodni besedi predsednika G. J. Avsenika vidimo, da je društvo brez vsakega dolga in da bodo zato toliko bolj pripravljeni podprtati razne slovenske skupne aktivnosti. Med izredno uspešno akcijo za leto 1982 lahko šteje organizacija prvega slovenskega maratona, hoje v korist starostnega doma. Uspeh je bil izvrsten, če društvo celo leto ne bi napravilo drugega kot to akcijo bi že to opravilo obstoj tega društva.

V letošnjem vestniku ni nadaljevanja historiata posamičnih slovenskih organizacij in podvigov v Kanadi. Upajmo da se bo to obnovilo drugo leto, tako bomo vsaj v tej formi prišli do zgodovine kanadskih Slovencov.

POROČEVALEC

Kulturna kronika

MISS LJUBLJANA — 1983 CARAVAN — GDČ,
FRANCKA ZEJN

FANTJE NA VASI — TORONTO

23. april: Miss Ljubljana Banquet. Dvorana Brezmadežne v New Toronto. Letos praznujemo 15 letnico prvega slovenskega folklornega festivala v Toronto pod okriljem Metro Caravan. Paviljon Ljubljana je

vsako leto eden najbolj priljubljenih karavanskih paviljonov. V petnajstih letih je naš paviljon zbral pomembne nagrade za ljudsko glasbo in gostoljubje, za zunanjou dekoracijo in plesno koreografijo. V 1. 1974 je bila Ljubljana odlikovana z Zena Kosar trofejo (prvo mesto med 50 karavanskimi paviljoni). Vsi ti uspehi so znatenje idej, podvigov, žrtve in vztrajnega dela slovenske skupnosti v Toronto. V zadnjih sedmih letih pa so poseben dokaz, da v našem mladem rodu še živi slovenska zavest. Pripravljalni odbor paviljona Ljubljana sestavlja v Kanadi rojeni mladi Slovenci. Za letošnjo sezono so začeli z volitvijo Miss Ljubljana 1983. Na sobotnem banetu je po sodbi 6 sodnikov in volji občinstva to čast prejela gdč. Francka Zejn, dvajsetletna študentka na York University, učiteljica Slovenske šole pri Mariji Pomagaj in neutrudna delavka v župnijski skupnosti. Frančka, čestitamo! Želimo, da boš v l. 1983 v paviljon

JULIJ 17. 1983 — PIKNIK
SLOVENSKO LETOVIŠČE PRI BOLTONU

SEPTEMBER 24. - 25. 1983 — BAZAAR
739 BROWN'S LINE, NEW TORONTO

NOVEMBER 5. 1983 — BANKET
739 BROWN'S LINE, NEW TORONTO
DOLŽNOST VSEH SLOVENCEV JE, DA DELAMO ZA SKUPNI CIJL:
POSTAVITI NAŠ DOM POČITKA!

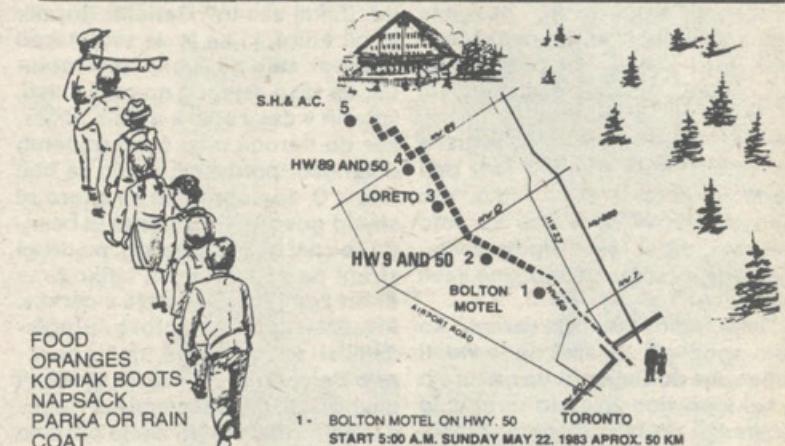
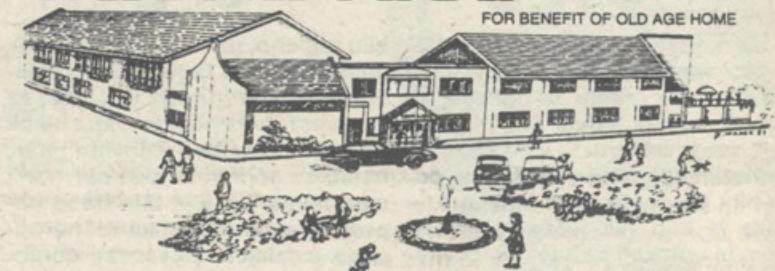

*Slovenian Linden
Foundation*

WALK-A-THON

MAY 22. 1983

FOR BENEFIT OF OLD AGE HOME

FOOD
ORANGES
KODIAK BOOTS
NAPSACK
PARKA OR RAIN
COAT
INCOME TAX RECEIPTS
AVAILABLE

1. BOLTON MOTEL ON HWY. 50
START 5:00 A.M. SUNDAY MAY 22. 1983 APPROX. 50 KM
2. HWY. 50 AND HWY. 9 STEAK HOUSE RESTAURANT
START 7:30 A.M. SUNDAY MAY 22. 1983 APPROX. 30 KM
3. LORETO ON HWY. 50 ON HOTEL PARKING SPACE
START 9:30 A.M. SUNDAY MAY 22. 1983 APPROX. 20 KM
4. HWY. 50 AND HWY. 89 ONE COW WEST
START 11:30 A.M. SUNDAY MAY 22. 1983 APPROX. 10 KM

ENTRY FORMS AND INFORMATION WILL BE AVAILABLE IN THE HALLS OF BOTH SLOVENIAN CHURCHES AFTER EACH MASS ON THE FOLLOWING DATES:
MAY 1st, MAY 8th AND MAY 15th

Trkamo na srca bratov in sester, da z dobrim namenom, finančno in moralno prispevajo v gradbeni sklad slovenskega starostnega doma, DOM LIPA.

Graditev starostnega doma je zadeva vseh Slovencev. Naprosto posameznike, skupine, društva in ustanov, da sodelujejo pri tej nabiralni akciji. DOM LIPA je mnogim že danes resnično potreben. V okvirju te ustanove bomo Slovenci našli kraj miru in počitka ob zatonu svojega življenja.

Ako ste pripravljeni sodelovati Vas naprosto, da za informacije telefonirate navedenim osebam. Sodelujete lahko tako, da se pridružite športnemu pohodu ali ga podprete kot SPONSOR, da bi drugi hodili v Vašem imenu. Zbrani prispevki tega športnega pohoda gredo v gradbeni sklad starostnega doma. Ta denarna pomoč je oproščena davkov, zato lahko prejmete potrdilo za INCOME TAXE.

Ko boste pobrali objubljeni denar svojih sponzorjev, jim povejte razdaljo, ki jo nameravate prehoditi, zapišite ime, naslov, telefonsko številko in vsoto, darovano za vsak kilometr.

Skupni prihod udeležencev v lovski dom in slovenski sprejem bo ob 3h popoldan. Za to priliko bo igral orkester I S K R E. Slavje se bo nadaljevalo s piknikom. Kuhinja in bar bosta dobro oskrbljena.

Naj nam te drugi slovenski WALK-A-THON nakaže pot, usmeri skupne moči, pokaze velikodušnost in zavest Slovencev za humanitarno inštitucijo, ki bo slediljč le naša, nam in našim v korist — slovenski starostni dom.

DOM LIPA

Ljubljana prinesla še novih odlikovanj.
V.I. 1974

26.marec: V newtorontski dvorani pojejo fantje iz dveh vasi — Toronto, Cleveland. Po koroško, po kranjsko, po prekmursko in pristno slovensko so vrele melodije in ganile srca vseh 600 in več poslušalcev. Pomladni koncerti teh zborov so že letna tradicija v Torontu, ki dosežejo svoj višek v skupnih nastopih tridesetih pevcev. Torontski starejši in clevelandski mlajši fantje so naš ponos in nada. Pevovodji Ignac Kriznan (Toronto) in Janez Sršen (Cleveland) nam s svojimi pevci posredujeta čudovito narodno bogastvo. Letošnji program torontskih Fantov je obsegal spet romantične fantovske popevke in domovinske pesmi, ki so poslušalce vodile v rojstne kraje in svobodno mladost. Clevelandski fantje so prav tako vasovali s pesmijo po slovenski zemlji, se ob spremljavi orkestra spominjali matere. V pesmi Večerni Ave pa se razodene vsa lepota in disciplina glasov, da skoraj slišimo zadnje odmeve domačih zvonov ob sončnem zahodu.

Ob takih kulturnih večerih se

sprosti naša slovenska misel, zaživi naša skupnost in priateljstvo. S skrbjo v srcu iščemo krog sebe mladi rod in njega slovenstvo. Ni še čas počitka. Hej, fantje, še vriskejte in pojte in kličite v svet! Morda bo vaša zvesta ljubezen privabila in združila mlade fante v nadaljevanju vaše plemenite ideje.

24. april: Mladinska opereta Angel z avtom — Cerkvena-dvorana pri Mariji Pomagaj. Režiser Vilko Čekuta je priredil to igro o dobroti, ki odpira nebeska vrata z učenci Slovenske šole pri Mariji Pomagaj in člani Slovenskega gledališča. Glasbena spremjava je delo Silvije in Marjana Kolarčič. Izdelava kostumov v rokah Marjetke Škulj in Francke Žejn. Z opereto Angel z avtom bodo mladi igralci gostovali tekom leta v nekaterih ontarijskih slovenskih naselbinah, v Clevelandu in New Yorku. Na našem kulturnem vrtu je mnogo cvetja. Bog daj vrtnarjem zdravja, vizi jo in novih zvestih pomočnikov da to cvetje negujejo in varujejo, da bo še mnogo let osrečevalo naše srce in slovenske domove.

Anica RESNIK

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates
\$12.00 per year
\$1.00 single issue.

Advertising 1 column x 1" \$4.20

CEPF

ETHNIC PRESS ASSOCIATION OF CANADA

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
646 Euclid Ave., Toronto
SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu
Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12., za Argentino 750.- pezov, za Brasilijo 180.- kruzeirov, za Anglijo 60.- šilingov, za Avstrijo 160 šilingov, za Avstralijo 10.-avstr. £, za Italijo in Trst 2400.- lir, za Francijo 1800.- frankov.
Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uređništva in izdajatelja.
Cena za letalsko pošto po predhodnem dogovoru.

Nemško odlikovanje zaslužnemu Slovencu

Predsednik Zvezne republike Nemčije dr. Karl Carstens je za lanski božič podelil eno najvišjih civilnih odlikovanj svoje politično in kulturno mogočne države, križ reda za zasluge s trakom, doktorju prava in filozofije Rudolfu Trofeniku, slovenskemu izseljenskemu rojaku ter mednarodnemu založniku in knjigarnarju v Münchenu. To je storil na predlog bavarskega državnega ministra za šolstvo in kulturo.

Dr. Trofenik je aprila 1971 obhajal 70 letnico svojega plodnega, zanimivega in počesto trdega življenja, katere se je tudi "Ameriška Domovina" tedaj spomnila s primernim prikazom.

Prejemnik tega nemškega odlikovanja živi od leta 1959 v Münchenu, kjer je ustanovil znanstveno založbo svetovnega ugleda in knjigotrško podjetje, ki med drugim oskrbuje z redkimi izdajami iz južnovzhodne Evrope vodilne univerze in knjižnice v Zahodni Evropi in Ameriki.

Katalog učenih zbirk, revij in poedinih knjig založbe dr. Trofenik, objavljen konec leta 1980, šteje 74 strani, seznam njenih sodelavcev skoraj vseh evropskih narodnosti, zahodnih in vzhodnih, navaja čez dvesto imen. Področje njenega dela zajema slovenistiko, slavistiko, balkanistiko, albanistiko, madžaristiko in orientalistiko, a ne samo s študijami o njihovih jezikovnih aspektih in posebnostih, temveč tudi z razpravami o njihovi politični in kulturni zgodovini, književnosti, filozofiji, verstvih, gospodarstvu, narodopisu, antropologiji in splošnem razvoju.

Za nas posebno pomembne zbirke *Zgodovina, kulturni in duhovni svet Slovencev*, v kateri je do začetka leta izšlo 17 obsežnih knjig najrazličnejše zadevne vsebine; *Litterae slovenicae* z 10 zvezki ter *Litteratura slovenica* s prevodi Prešernovih Poezij v Italijančino, Kosovelov Integralov ter Novačanove zgodovinske drame *Herman Celjski* v nemščino.

Ceprap je Trofenik za seznanjanje sveta s slovensko duhovno dediščino storil po zadnji vojni več ko vse znanstvene ustanove v Republiki Sloveniji z Akademijo znanosti in umetnosti ter ljubljansko univerzo Edvarda Kardelja vred, so v "matici" njegov jubilej prezrli. Niso ga imenovali, na primer, če ne že za rednega, vsaj za dopisnega člena Akademije, v kateri mrgoli toliko particev, ki mu ne po znanstvenem ne po drugem delu ne segajo niti do gležnjev.

Celo tako "objektivna" publikacija, kakor naj bi bil *Slovenski biografski leksikon* (10, zvezek, 1981) si ni upala napisati vse resnice o njem. Po navedbi njegov življenjskih podatkov, študij, služb ter strokovnih razprav, objavljenih doma in v tujini, pravi nam reč (stran 184, 185): „Dne 21. februarja 1946 je bil odpuščen iz službe (kot privatni docent na juridični fakulteti Ljubljanske univerze, op. pis.). 1947 - 1956 in polit. klavzuri na Igu idr. Leta 1956 se je legalno izselil v Nemčijo“. Devetletna „politična klavzura na Igu in drugod“ je bila težka ječa, največ v zloglasni Sremski Mitrovici, na katero je bil pod nično pretvezo, v resnici pa kot samostojno misleč, neupogljiv in zaradi tega nevaren razumnik, obsojen leta 1947.

V nasprotju s tem svojevrstnim ravnanjem domovine se je pa do dr. Trofenika ob 70 letnici vse drugače izkazala „mačeha“ Nemčija. Nemški, slovenski (med njimi dr. Rudolf Čuješ, profesor na univerzi St. Fran-

cis Xavier v Antigonishu, Canada, s študijo *Zadružništvo v filozofiji Franceta Vebra*), italijanski, albanski in turški znanstveni sodelavci njegove založbe so za to priliko pripravili poseben zbornik balkansko-orientalskih študij. Objavili so ga v sestavu njegove, v nemščini izhajajoče *Revije za balkanske raziskave*. V posvetilu knigi so med drugim zapisali (v prostem prevodu):

„Ko ste se, visoko spoštovali slavljene nedolžen, živ primer Horacovega izreka: *Quidquid delirant reges, plectuntur archivi* (Ljudje trpijo zaradi blaznih dejanj svojih vladarjev) po hudih letih stiske v lastni domovini naselili v Münchenu, ste stali pred popolnim ničem. Vaš prvotni življenjski načrt in že začeta akademska kariera — saj ste bili privatni docent na svoji univerzi — sta bila v razvalinah. Razmere v deželi, kjer ste iskali novo bodočnost, so bile vse prej ko upa polne. A v sorazmerno kratkem času ste si znali ustvariti nov obstanek. Poklicali ste v življenje znanstveno trgovino s knjigami, ki si je iz današnjega sveta ni več mogoče odmisiliti.“

„Že z golj s tem ste pokazali, da kot pravi sin žilavega naroda niste mož, ki bi se vdal, temveč da ste tudi sposobni kljubovati težki usodi. Poleg tega ste ob velikih osebnih žrtvah in z nesebičnim idealizmom, ki ga je drugod komaj moč srečati, ustvarili tako Založbo Trofenik, ki se lahko pokaže ob buku najpomembnejši podobnih mednarodnih podjetij in uživa temu odgovarjajoč mednarodni ugled. To je razodeven primer, kaj lahko dosežeta pogum in delavnost na vzhic tisorečim odporom, če jima pomaga idealističen zagon.“

Vaša založba ni nastala iz preračunane poslovne misli, marveč iz želje, da bi pospeševali znanost Jugovzhoda, Jutrovega in ne nazadnje svoje lastne domovine. S svojo založniško dejavnostjo niste odpirali poti in možnosti samo uveljavljenim učenjakom posameznih strok, ampak tudi naraščaju, ki ni bilo ugodnejših mogočega najti nikjer... Iz katalogov, ki jih redno razpošiljate, človek spozna vso širino raznolikosti, ki jo zajema območje Vašega zanimanja.“

Pri tem zbuja pažnjo lepa osebna poteza, namreč, kašno ljubezen posvečate zgodovinski in kulturnim zakladom svoje domovine. S tem ste dokazali resničnost Vergilovega gesla: *Omnia vincit amor* (Vse prema ga ljubezen) in razodeli dohovno veličino, ki ni dana vsakomur...

Vse to vodi še k nečemu pomembnemu, ki v pohvali ne sme manjkati: Vaše razmerje do sodelovacev. To ni nikoli samo poslovno. Do vseh svojih avtorjev imate oseben odnos in ne malo se jih sme štetiti celo za Vaše priatelje. To je osrečujoča okoliščina, porožena iz lojalnega sodelovanja, vzajemnega razumevanja, skupnega doživljanja in dosti drugega.

Komur je bilo, in je še, dano čutiti Vaše ganljivo zanimanje za osebno usodo Vaših priateljev, okušati Vaše prefinjeno uživanje življenja po načelu „živi in pusti živeti...“ bo Vaše priateljstvo priznal za neobhodno obogatitev lastnega življenja...“

„V tem znamenju Vas, visoko spoštovali jubilant, prosimo, da to slavnostno prigodno sprejmete kot viden dokaz naše hvalnosti, spoštovanja in simpatije.“

AD MULTOS ANNOS!

M. JAVORNIK

Dr. Rudolf Trofenik ob prejemu odlikovanja. V imenu predsednika Zvezne republike Nemčije mu ga je izročil bavarski državni minister za kulturo (ne desni).

Iz pisem uredniku...

... Prilagam ček za \$25 S.D. Za leto 1983 kar je več v sklad lista... mnogi želimo, da bi se uresničila ideja, za katero se SD bori! Slovenija bi bila rešena... A.G.

... Prilagam ček \$15 za poravnavo naročnine in nekaj dolarjev zaskad... J.K.

... Prilagam ček za 15 dolarjev kot naročnino... Želim Vam obilo uspeha in... L.B.

... Časopis včasih pride z zamudo... Prilagam ček za \$24 za naročnino SD. Za dve leti... Dr.S.P.

... Prilagam ček za \$50. Za podporo lista... A.A.

... Prilagam ček za \$50 za kritje naročnine... Ostanek za tiskovni sklad... Nova oblika 02 format „Države“ mi ugaja, tudi tisk se mi zdi boljši, kar pa me zanima, kdaj jo odpošlete iz Toronto... D.L.

(Opomba urednika: Prisrčna hvala vsem in drugim za poravnavo naročnine. — Vsi etnični listi iščejo odgovora za uspešnejšo dostavo po posti! — Toliko v vednost in upoštevanje!)

Naš urednik V. Mauko v razgovoru z ministerskim predsednikom Rt. Hon. P. E. Trudeau om ob priliki obiska v Torontu v sredini aprila, ko se je sestal z etničnimi novinarji (listi, radio, TV).

HRVATJE, pripravljajte se na ustanovitev lastne države!

Jugoslavija se bo pred koncem tega stoletja razbila in Hrvati morajo biti pripravljeni ustanoviti svojo lastno državo, tako je dejal profesor Michael McAdams iz San Franciske univerze, na proslavi dneva Nezavisnosti, dne 12. aprila t. l. v Torontu.

Nad 1000 Hrvatov, ki pripadajo najmanj desetim političnim skupinam, je praznovalo obletnico ustanovitve kratkotrajne hrvatske države 10. aprila 1941.

(Tako poroča "The Toronto Star" dne 11. aprila 1983)

Ali bodo slovenski "Jugoslovani" zgradili most iz Ljubljane v Beograd, preko samostojne hrvatske države, če se ta napoved uresniči, ali pa bodo čakali, da bodo svetovni državniki Slovenijo razkosali in jo ponovno razdelili med sosedе?

ONTARIO'S FISH TESTING PROGRAM

Ontario je poznan po svojem ribolovu. Ontarijska vlada stalno preizkuša to važno naravno bogastvo s stalnim raziskovanjem in poizkusnimi načrti. Poizkušnje so bile zdaj narejena skoraj 1200 jezerih in rek.

Rezultati so tiskani v priročnikih:

GUIDE TO EATING ONTARIO SPORT FISH

Northern Ontario, Lake Superior,
Lake Huron

GUIDE TO EATING ONTARIO SPORT FISH

Southern Ontario
and the Great Lakes

NOW AVAILABLE FOR 1983.

Dobite lahko Vaš primerek v najbližnji pisarni od:

ONTARIO MINISTRY OF THE ENVIRONMENT
ONTARIO MINISTRY OF NATURAL RESOURCES
ONTARIO MINISTRY OF NORTHERN AFFAIRS

Primerke lahko tudi dobite v počitniških okrožnih „Brewer's Retail Stores“ in Trgovinah „LČBO“ v mesecu Juniju.

Ministry of the Environment

Hon. Keith C. Norton, Q.C., Minister

Ministry of Natural Resources

Hon. Alan W. Pope, Minister

Ontario

V vrsto letosnjih kulturnih prireditev vpišemo „Talent night“, ki so jo organizirali in izvedli 20. marca člani Mladinskega kluba pri Mariji Pomagaj. V režiji gg. Vilita Boštjančiča in Milana Vinčeca je nastopala naša doraščajoča mladina v pesmi in glasbi modernega značaja. Opazili smo pomanjkanje slovenskega talenta. To pa so skušali nadomestiti učenci Slovenske šole pri Mariji Pomagaj, ki so pod vodstvom učiteljice Silvije Ovcjak-Kolarič krepko prepevali domače popevke. Pravtako v nasprotju z moderno rock-glasbo je bilo petje deklet, ki jih od časov glasbenih festivalov č.g. Toneta Zrnca zbira in vodi Francka Žejn. V izvajaju ameriških pesmi se je odlično predstavila še ena skupina deklet (Irena in Tina Štrucelj, Diane Klančič, Monika Resnik), ter kitarista Mojca Končan in Jože Balažič.

... Nekaj razmišljanja ob govoru predsednika Predsedništva Centralnega Komiteja Zveze komunistov Hrvaške, Jure Bilića, z dne 3. februarja 1983 pred vodilnimi komunisti v Reki.

Vir: Večernji list, Zagreb, 3. 2. 83. Naslov članka „Više jedinstva misli i akcije“.

Prepričan sem, da bo bralce Slovenske države zanimalo, kaj je Bilić povedal, zato Vas v izvlečkih obvešcam:

„Mi nismo proti demokraciji in svobodi, ampak proti liberalizmu, ki ogrožava bratstvo, naš samoupravni kurz, torej poziva strahote iz preteklosti na dan, da se izvleče nož...“

Torej, liberalizem pomeni klanje, suženjstvo, grozodejstva, sploh vse najhujše — tako prikazujejo komunisti že od nekdaj družbene ureditev, ki niso komunistične, oz. socijalistične. — Zakaj ravnajo tako? Zakaj take očitne laži?

Vprašati se je treba, katere motivacije vodijo člane komunističnih strank pri njihovem delu. Pogovarjal sem se že neštetokrat s komunisti in namenom jih razumeti, zakaj uporabljajo laž kod sredstvo za doseganje njihovih ciljev? Konkretno: zakaj prikazujejo liberalizem v takih temnih barvah? Odgovor je vedno enak: v družbi, kjer obstaja privatna lastnina proizvajalnih sredstev ne more obstajati pravica, demokracija ali svoboda. In končno, tako pravijo komunisti, naš cilj je osrečiti vse ljudi za večne čase. Zato so tudi začasne laži [„ne-resnice!“] potrebne in koristne za ves delavski razred.

„Ali ni bolje in moralno opravičeno enkrat lagati, dabi se mogel zgra-

diti novi, srečnejši svet za vse ljudi?“ tako ugovarjajo in argumentirajo moji komunistični priatelji.

Za vse nekomuniste, predvsem pa za demokrate krščanskega in humanističnega kova, kaj nerazumljiva struktura logike in morale. Seveda si tega ne znamo razlagati, zato nas s komunisti pogovor nikoli ne zadovoljuje. Domov greš obupan, strit in jezen...

Vendar, pustimo tako premišljevanje in poslušajmo, kaj vse tovariš Bilić dalje informira:

„Mi moramo razčlistiti, kaj je to svoboda in kaj demokracija in kaj je to kreativna svoboda.“

Priznam, da me je precej presenetilo, kajti moram se spraševati, kakšna „Osvobodilna fronta“ je osvobodila narode Jugoslavije? Sklepam, da se sleherni podjavljen človek zaveda, zakaj se bori, torej predobro ve, kaj je to svoboda! Če pa sledimo Bilićevemu vpraševanju in pripovedovanju, morajo komunisti šele zdaj, 40 let kasneje izluščiti, razčistiti, kakšno vsebino ima svoboda in demokracija. Tu nekaj ne „štima“! Sodim, naši komunisti se čutijo od zgodovine „izdani“, kajti skoro vse Marxove napovedi, kako se bo-baje-družba razvijala, se niso uresničile. Kaj storiti, se sprašujejo? Škodoželnost nas ne bo osrečila...

Vso jugoslovansko časopisje se obširno bavi z problematiko svobode, demokracije in posebej s „kreativno svobodo“, kod da bi se splošna svoboda dala ločiti od tkz. „ustvarjalne“!

Moramo priznati, da vsaj časopisje neverjetno držno in prosto o teh vprašanjih razpravlja. Seveda sučejo se le okoli osrednjega vprašanja, kod mačka okoli vrele kaše. Tu imam beografski časopis Novosti od 27. 2. 83 in zagrebski Večernji list od 28. 2. 83 in je za Slovence, tam v Ameriki, morda zanimivo zvedeti, kaj vse se tu piše. „Evo“ - citiram nekaj besed:

Novosti: Naslov: „Vzrok cepitve - oblast“. „Danes se s prostim očesom vidi, da se v Zvezi komunistov pojavlja „dezintegrativni“ procesi, kod tudi v vsej družbi. [Desintegrativni, to je nova beseda, ki naj resnico prikrije. Pravilno bi bilo reči: cepitev. Op. Prev.]. Še več. V imenu teh načelnih partijskih sporov, se v praksi tako različno deluje, da bi je razlike mogle povzročiti cepitev v Zvezi komunistov.“

Večernji list: „Lenin je dejal: ... Sleherni je svoboden pisati in govoriti po volji, brez omejitev. Ampak tudi vsaka neodvisna organizacija [potem takem tudi partija] ima pravico izgnati člane, ki jo zlorabljo za protipartijsko delovanje. Svoboda tiska in govora mora biti popolna, ali tudi svoboda partije je popolna. Ona te lahko izključi, če govoriti to ali tako. Partija bi razpadla, če nebi izključevala člane, ki razširjujejo protipartijske ideje.“

Ali ne zveni to vse zelo logično in celo svobodonaško? Seveda! Odločilno pa je, kakšne politične alternative ima tako izključen član? Kakšne posledice? Odpust iz službe, izgon iz stanovanja, obtožba protiljudskega, fašističnega, podtalnega delovanja... Tu se besede in praksa sploh ne ujemata!

Zanimivo je poslušati celo vrsto srbskih vrhovnih komunističnih voditeljev. Osebno imam vtis, kod da sem še majhen otročiček, ki želeno posluša pravljice, ali pa da sedim v cirkuskem šotoru. Vse je skrivnostno, čarobno in povzroča cel kup vprašanj, katere sem potem stavljal očetu, n. pr. „oče, zakaj skače lev skozi obroč?“ — no, saj imamo v naši literaturi „zgodovinsko“ vprašanje: „očka, kaj je v tej zlati igrački?“...

Ja, kaj je „los“ v jugoslovanski partijski? Kaj utegne iz tega nastati? Vojna diktatura a la Jaruzelski? „Osvoboditev“ s „pomočjo“ bratske USSR? Delitev Jugoslavije? Vojna?

Dušan Dozet, član CK ZKJ piše: „... danes je osnovno vprašanje, ali smo mi komunisti dejansko prepričani, da se da naša revolucija dalje razvija, morda — mnogi so mnenja, da je treba malo počakati, ali je „došlo vreme“ „stagnacije“?

Ha! Sleherni marxist - revolucionar se mora za glavo prijemati, ko čita take čudne misli! Kod da bi se dala revolucija po volji kakega komiteta bodisi ustaviti, „zabremzati“, ali pa pognat naprej! Po potrebi to vidi, tam gori. Tole komunisti sploh niso več marxisti-leninisti, to so samo oblastniki, njih teoretično razglabljane je „malomeščansko“ govorjenje, in ima vlogo alibija.

Mitja Ribičič, slovenski komunist v Beogradu, razvija kaj pametne ideje: „dejstvo je, da se člani CK ZKJ ne volijo na kongresih Partije, tam samo „verificirajo“ njih izvolitev!“

To se čuje v razumljivi slovenščini dokaj usodno: tu ni demokracije, tu je diktatura, ves klimbim o „volitvah“, svobodnih, samoupravnih delavcih, ponosnih socialistov visokega čela in vzravnane hoda, neustrašljivega značaja, ki je prežet z borbeno zavestjo v korist delavskega razreda in svobodoljubljenega naroda, ja, vse to je enostavno: velika prevara in laž zgodovinske dimenzije.

Vendar, kaj gre storiti? Sodim, da bi si Slovenski narod iz srca želel miroljubn pristop k demokratični ureditvi Slovenske države ali kašne Jugoslavije, ki bi njih samostojnost garantirala. Problem so slovenski komunisti, ki verjetno nimajo volje tak razvoj sprožiti, ker se boje lastnega naroda, oz. za svoj gmotni položaj. Mislim, da trdna volja in pogumen nastop, brez orožja in bomb, končno zmaguje.

Imamo mi vsi take kvalitete?

Franček Ljutomerski

Ljutomer, 1983

[Pripis uredništva:- Hvaležni smo Frančeku za oblubo v pismu, da se bo še oglašil in nadaljeval s svojimi poročili.]

Sporočilo...

Vsem, ki so nam poslali pisma v zvezi s poročilom in našim komentarjem k objavi „Deklaracija SLS ob 90-letnici“, se najlepše zahvaljujemo. Smatramo da je naš komentar bil tako jasno napisan, da so ga vsi, ki so hoteli lahko blagohotno vzeli z razumevanjem na znanje ter ne smatramo za potreben dodati kaj k že obstoječemu komentarju. S tem je naše pisanje v tej zvezi zaključeno. Vsem — najlepša hvala! (Uredništvo)

Pismo iz Slovenije

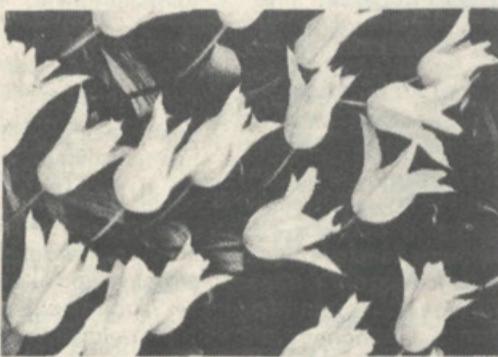
.... Vsi se pač niso naučili, da je historia magistra vitae. Nam je težko razumeti našo inflacijo, saj do nedavnega nismo vedeli zanjo, bila je tabu, znana le političnemu vrhu. Zdaj naj bi vsi zategovali pasove brez razlike. To je čudno, težko razumljivo. Zakaj kazen za nekaj, česar nisem zakrivil. Končno smo volili na zaprti listi vedno najboljše, ki so bili predlagani. Končno pa tudi ni nihče odstupil, horizontalna rotacija še vedno traja. Mladi so glasnejši, ker je v državi velika brezposelnost, tudi v Sloveniji je občutna, zlasti med izobraženci. Letos naj bi se pri nas plače znizale, realni osebni dohodek za 8 odstotkov. Delo mora imeti smisel in vedeti moraš za koga in za kaj delaš. Nikakor ne za slabe gospodarje in blebeteče. Sem za pošteno delo in proti vsakemu sektaštvu, tudi tistemu, ki ga zanikamo.

Cene nesmiselno rastejo. Bencin stane zdaj že 40 N Din in govorijo, da se bo podražil

kar na 5€ ali celo 70 N Din, tako da si ga mnogi kljub bonom ne morejo več kupiti. Pričakujemo podražitev stanarin, kurjave, elektrike, mleka, sira, masla in verjetno ponovno mesa. Mnogi ne bodo mogli več shajati brez obupa in negodovanja. Vaš strokovnjaki - finančniki nam svetujejo zmanjšanje osebne in splošne porabe, toda mi nismo Vaših plač. Reci jim, da so trčeni ali pa ne poznaajo moj naše tolerance. Kar je za finančnike dobro, ni za naše preposte ljudi.

Tudi pri nas je vedno več vlogov in kraj. Ta „šport“ je prišel z juga in največ je takšnih ki imajo na koncu prilmka - ī, za delo pa so zanič. Naval južnih bratov k nam je že tako velik, da že dostikrat ne veš, kje si - ali v Sloveniji ali v Srbiji. Ta pojav je začel povzročati resno zaskrbljenost, saj so v nevarnosti korenine slovenstva

Kako daleč smo že prišli, naj navedem samo en primer: zadnje čase beremo v DELU - med razpisi za sprejem v razne šole in službe tudi - pogoj: znanje slovenskega jezikal!

Iz slovenskega tiska

Šele sedaj smo zvedeli, da je po dolgoletnem bolehanju omahnili v grob v tuji zemlji dr. Stanislav Zupan v Buenos Airesu, ustanovitelj lista Smer v slovensko državo. V svojem nedosegljivem slovenskem idealizmu, je list Smer izdajal na svoje lastne stroške in ga gmotno podpiral tudi še potem, ko ga je zaradi bolezni moral predati v roke sorojaku Demetriju Webletu, ki je tudi že umrl. Čeprav je bil list Smer po našem mnenju vse premalo bojevit in udaren, a so ga kljub temu napadali vsi srbski listi, ki iz propagandnih razlogov še izhajajo v slovenščini, je vendarle list ta koncentrirani ogenj napadov vzdržal skozi dolgih 18 let. Vzporedno z ugašanjem njegovega življenja je počasi ugasal tudi njegov list, tako, da sedaj izhaja samo še priložnostno. Dr. Zupanu temu velikemu in širokosrčnemu idealistu, ki je umrl pozabljen in zapuščen v tujini dne 18. septembra 1982 pa obljudljamo, da bomo nadaljevali veliko delo, katerega se je on lotil s takšnooddločnostjo in ni obupal niti v najbolj zoprnih okoliščinah. V slovensko časnikarstvo se je zapisal z zlatimi črkami, a njegova velika požrtvovalnost — tista herojska stopnja in lastnost — katero tako pogrešamo med mlajšim rodom, pa nam bo vedno ostala svetel vzor, kako je treba živeti in izgoreti za vzvišene slovenske narodne ideale. Naj mu bo ljubi Bog kar najljubeznijevši plačnik tam v drugi dimenziji!

PO: Slovenski Glas - Feb. Štv. 2., Leto 1983

Mitja Ribičič je v Belgradu priznal, da se gospodarska polomijada Jugoslavije utegne kaj hitro spremeniti v politični kaos ki bi se končal z razpadom Jugoslavije. Ribičič je seveda obtožil „antisocijalistične sile, ki rovarijo celo v uredništvih nekaterih časopisov, ja celo v jugoslovanski televiziji“, ki je vendar pod strogo partijsko kontrolo. Če bi Ribičič pogledal, še pod svojo postelj, bo mogoče tudi tam odkril kakega reakcionarja!

PO: S. G. Feb. 1983

Kot poroča zagrebški „Glas koncila“, so jugoskokupacijske oblasti okrepile teror nad hrvatskim prebivalstvom. V številnih občinah so ob-

lasti zagrozile staršem z hudimi posledicami, če bodo ti nadalje pošiljali svoje otroke k verskemu pouku. Posebno šolarji 7. in 8. razreda osnovnih šol so izpostavljeni hudim šikanam „Titovih pionirjev“. Ti smrkavci so ponajveč srbske narodnosti in z naslado mučijo svoje hrvatske šolske tovariše. Mi se vprašujemo, kako dolgo še more obstojati nečloveški režim srbokomunistične okupacije v nesrbskih deželah?

PO: S. G. Feb. 1983

Duhovščina Litvanske Sovjetske Republike je odpeljala Vrhovnemu Sovjetu v Moskvi peticijo, v kateri odločno zahteva spremembo sovjetskih zakonov za verska vprašanja. Od 700 litvanskih katoliških duhovnikov je 650 podpisalo to peticijo, v kateri zahtevajo priznanje hierarhičnega reda v Cerkvi, svobodno poučevanje vere, imenovanje duhovnikov brez državnega privoljenja in odpravo numerus clausus za semenišče v Kaunasu. Od teh pogumnih duhovnikov, bi se slovenska duhovščina mogla res veliko naučiti.

PO: S. G., Feb. 1983

V New Yorku je umrl 62-letni slovaški krščanski demokrat Štefan Pagac, ki je dolga leta trpel v komunističnih ječah. V Pragi je bil zaprt skupaj z voditeljem čeških socijalnih demokratov Bohumilom Lausmanom in bil očividec njegove nasilne smrti, katero je pozneje v emigraciji opisal v posebni knjigi.

PO: S. G. Feb. 1983

Kot poroča švedski list Dagens Nyheter, je švedska vlada takoj po končani vojni na sovjetski pritisk izročila sovjetom 150 oseb iz baltijskih republik, ki so se na Švedsko zatekli v nemških vojaških uniformah. Švedski vladi je to odkritje danes zelo nerodno.

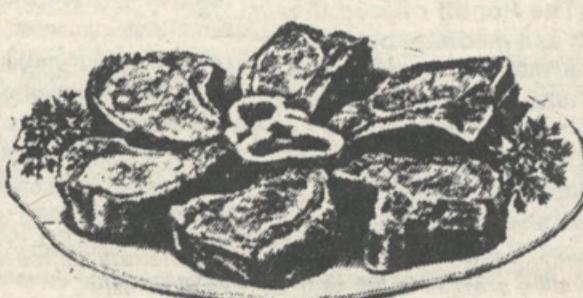
PO: S. G. Feb. 1983

Grška socialistična vlada je vpokojila 16 generalov, baje zaradi pučističnih naklepov. Če bodo z upokojitvijo zadovoljeni, je pa drugo vprašanje.

PO: S. G. Feb. 1983

ANTON'S AND SON MEAT MARKET

ANTON BAVDEK

Imamo domače prekajeno meso, klobase, krvavice, kisle zelnate glave, kislo repo, konzerve iz Jugoslavije, piškote, kavo, Radensko slatinu in izvrstno izbiro različnih sadnih sokov iz Slovenije. Pri nas lahko kupite nove zmrzovalne skrinje po najugodnejših cenah. Če pripravljate gostje, bankete ali slično, se vam priporočamo. Dostavljamo na dom brezplačno. Po zelo ugodnih cenah Vam napolnimo hladilnike!

Presenečenje, če prinesete s seboj ta oglas!
633 Vaughan Road (na vogalu Oakwooda)
Toronto, Ont. Telefon: 654-9123 in 654-9112

**Kupite in si prihranite na
tedenskih posebnostih!
This month specials:**

Za napolnenje Vaše zmrzovalne skrinje.

Od 9. maja do 21. maja

Beef Loin Specials

Funt.....

\$2.99

(Tbone, Sirloin, Beef Tender Loin)

Do skupne teže 50 — 70 funtov

Od 23. maja do 28. maja

Pork Chops

Funt.....

\$2.49

Od 30. maja do 4. junija

Chicken Legs

Funt.....

\$1.29

The Struggle for the "Soul of Europe"

By Ms. MARCIA COLBERT

The World in '83: „Grave Challenges confront the United States and the Entire Free World...“

Planinko

From all indications, 1983 may well prove to be the most decisive year for Europe since World War II.

The east-West stalemate that has kept the Continent divided — but in state of “armed peace” — for nearly four decades is on the verge of becoming “unstuck”.

At the center of the crisis is the Soviet Union’s growing fear over its ability to maintain a firm grip over events in Eastern Europe.

The nations of Poland, East Germany, Czechoslovakia, Hungary, Romania and Bulgaria together represent the Soviet Union’s “security zone” against any future military threat from elsewhere in Europe.

And from where they sit, the top leaders in the Kremlin do not like what they see.

On the political and military fronts, Moscow has embarked of a fullscale peace offensive. The objective: to prevent the announced aim of the NATO alliance to deploy 572 new intermediate-range ballistic and land-based cruise missiles before year’s end.

The NATO plan, if implemented, would make possible, for the very first time, a nuclear counterattack upon the Soviet heartland from bases in Western Europe. The new Pershing II missiles could reach Soviet targets in only 8 minutes.

Behind every shadow there is a light...

New Soviet Communist Party leader Yuri Andropov has made a series of proposals to reduce the East-West nuclear arsenals in Europe. This culminated in his call, on January 5, for a non-aggression pact between NATO and its Moscow-led Warsaw Pact counterpart.

Western diplomats quickly remarked that the Soviet offer was nothing new. A similar Warsaw Pact offer failed to win NATO acceptance in 1958.

Nevertheless, they were hesitant to reject the offer outright, since it was well received by the rapidly growing and politically influential peace movements in Western Europe and the United States — the main target audience of the Soviet move.

U. S. President Ronald Reagan has been put on the defensive by this string of Soviet proposals. As a result, he dispatched Vice President Bush to several West European capitals to shore up the NATO common front. The President’s zero option offer of last year — no new missiles for the removal of Soviet missiles targeted on Western Europe — was rejected by the Soviets.

Moscow has been deeply concerned ever since the Archbishop of Krakow, Poland, Cardinal Karol Wojtyla, was elected to the highest office in the Catholic Church in the fall of 1978.

Pope John Paul II has had a galvanizing effect not only upon his native Poland but upon Roman Catholic populations throughout Eastern Europe.

Only one year after the Pope’s stunningly successful homecoming visit to Poland in the summer of 1979, Poland’s independent Solidarity labor union movement was formed.

“Qui tacet — cum loqui potuit et debuit — consentire videtur”

From the Old Roman Law

Soviet authorities quickly realized that Solidarity would challenge exclusive Communist party rulership in Poland. If successful, such a development could have spread like wildfire to the entire East Bloc, and into even the western part of the U.S.S.R., especially the Baltic and the Ukraine.

After thirty eight years of Soviet - imposed communism, the national selfidentities of the East European states have simply refused to be submerged. These nations are not only different from the Soviet Union, they vary greatly from each other. They range from the German in the North through various families of the Slavic race, to the Magyars in Hungary and the Romanians in the Southeast.

In late 1980 and early 1981 the Soviets contemplated a military move into Poland, but drew back. The Pope is reported to have threatened Soviet President Leonid Brezhnev in a private letter that he would „lay down the crown of St. Peter“ and return to Poland to lead resistance to Soviet intervention.

For this or for whatever other reason, the Soviets desisted in their direct approach. They prevailed upon Poland’s own military to restore order in December 1981.

But Jaruzelski had destroyed his bridges to the Polish nation. The attempt to find quislings in the Solidarity leadership

had apparently failed. His strategy for dividing the Union (“Divide et Impera” policy) and finding collaborators among Solidarity’s leaders failed totally. Not a single leader ever broke ranks, despite the arrests of key members.

So had overtures to the intellectuals. Nor has the church been an ally. The general seemed condemned to rule by force alone. It was an ironic mission for a self-proclaimed patriot who had once vowed never to use armed might against his own people.

“Only the poet or the saint can water an asphalt pavement in the confident anticipation that lilies will reward his labour...“

W. Somerset Maugham: 1874-1966

The growing tensions between Moscow and the Vatican reached a new height with the stunning appointment, on January 5, 1983, of the first Soviet cardinal of the Roman Catholic Church, bishop Julijans Vaivods of Riga, Latvia, who becomes the first resident Soviet citizen to be created a cardinal since the Russian revolution.

At the same time, Polish Archbishop Jozef Glemp was elevated to the office of cardinal, along with East Germany’s Joachim Meisner, the Archbishop of Berlin.

Thus, while the Soviets may have the United States on the defensive, the opposite is true with respect to its relations with the Vatican. Catholic revival worries Moscow. Soviet concern about the Catholic resurgence within Eastern Europe is becoming irresponsible.

Perhaps most disturbing of all to Moscow is Pope John Paul’s continual calls for the “spiritual unity” of Europe.

This theme, which he stressed much on his visit to Poland in 1979, was repeated on his recent 10 day visit to Spain. The Pope culminated his trip with an address he labelled a “Declaration to Europe”.

Time now is important. The west German election is over. The Russians tried to scare the Germans into isolationism and pacifism and lost. In France and Germany the left oriented political parties in recent elections took a beating...

“... The word of this Pope is something indescribable, a force that I cannot explain in human terms. He is a man without armed legions, without cannons or machine guns. His force is TRUTH...“

Costa Rican Archbishop Roman Arrieta Villalobos

In his speech at the city of Santiago de Compostela the Pope issued an ardent appeal for all Europeans in both the East and West to give life to their roots. He said:

„I, John Paul, a son of the Polish nation that has always considered itself European by its origin, traditions, culture and vital relations; Slav among Latins and Latin among the Slavs... I, bishop of Rome and pastor of the universal church, from Santiago issue to you, old Europe, a cry full of love: Find yourself! Be yourself! Discover your origins! Give life to your roots!“

The Pope spoke in the presence of Spain’s King Juan Carlos I., representatives of European organizations and universities especially invited for the “act” that was clearly intended as the high point of the papal tour.

He said the history of the founding of its nations coincides with the penetration of the gospel. European identity is incomprehensible without Christianity. The Pontiff offered the services of the Roman Catholic Church as a mediator between East and West. He issued the warning that the Continent is facing a crisis of economic, spiritual and political upheaval and the threat of nuclear holocaust.

“The solution — he said — is in the affirmation of Europe’s Christian heritage. Pilgrims who had come to the Shrine of St. James in the Middle Ages had helped to make Europe a homogeneous and spiritually united Continent of Latin, Germanic, Celtic, Anglo-Saxon and Slav peoples. But now Europe is in crisis, fractured by unnatural ideological division into the capitalist West and the communist East that had stopped its people from meeting freely...“

In his speech the Pope stressed that Europe has still in reserve incomparable human energies capable of sustaining it in this historic work toward a continental renaissance.

This vision of a new, yet ancient Europe, the very revival of the Roman Empire, a new Europe to transcend today’s artificial political boundaries, is what is disturbing Moscow more than anything else.

Papeževa Okrožnica o delu v Slovenji

(Nadaljevanje članka iz marčne številke)

NOVA ZAVEST V CERKVI

Poleg teh splošnih teoloških razlogov pa moramo danes upoštevati še nekatere druge dejavnike, ki imajo močan vpliv na odnose Cerkve do sveta dela. Sem spada nauk, da imajo laiki, kristjani, ki žive v svetu, v družini in v poklicnem delu, svoj način izpolnjevanja božje volje in svojo posebno pot k popolnosti, ki se v marsičem razlikuje od življenja redovnikov in redovnic in dušnih pastirjev, ki imajo v Cerkvi službo oznanjevanja, bogoslužja in vodstva. Drugi vatikanski cerkveni zbor je jasno poudaril, da so laiki enakopravni udje Cerkve, ki so s krstom včlenjeni v Kristusa in s tem uvrščeni v božje ljudstvo (C 31). O njihovi posebni nalogi pravi drugi vatikanski cerkveni zbor: ”Laiki imajo po posebnih poklicanosti nalogu iskati božje kraljestvo s tem, da se ukvarjajo s časnim rečmi in jih urejajo v skladu z božjo voljo. V svetu žive, to je v vseh posameznih svetih dolžnostih in poslih in v rednih družinskih in družbenih razmerah, iz katerih je njihov obstanek tako rekoč stkan. Tam jih kliče Bog da bi z izvrševanjem svoje lastne naloge in ob vodstvu evangeljskega duha kakor kvas od znotraj prispevali k posvečenju sveta in da bi na ta način predvsem s pričevanjem svojega življenja in z žarom svoje vere, upanja in ljubezni razodevali Kristusa drugim“ (C 31).

A ne samo novo razumevanje in upoštevanje kristjana laika, ampak tudi novo teološko gledanje na zemeljsko stvarnost in na njeno relativno avtonomijo zahteva vse drugačno zanimanje Cerkve za svet dela. Pastoralna konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu posveča ”upravičeni avtonomiji zemeljskih stvarnosti“ poseben odstavek (CS 36) in v celotnem 3. poglavju o človeški dejavnosti podrobneje obrazloži naloge Cerkve v svetu dela (CS 33—39).

Neovisno od teoloških vidikov in poudarkov tudi današnje zanimanje za človeka, njegove pravice in dolžnosti, nujnost socialnega vprašanja silijo Cerkve, da se vse bolj zanima za svet dela. Papež Janez Pavel II. je v svoji okrožnici o delu to še posebej poudaril. Tudi če Cerkev mora priznati, da je v zgodovini delovnemu človeku, dela in socialnemu vprašanju, kakor ga pozna 19. in stoletje, posvečala pre malo pozornosti, danes nima nobenega razloga za kake občutke manjvrednosti. Socialni nauk Cerkve, posebno še kakor so ga (NADALJEVANJE NA 8 STRANI.)

The Toronto Sun, Tuesday April 5, 1983 11

PETER WORTHINGTON

Face of treason

In this age of burgeoning espionage revelations — each one more shocking than the last — Michael Straight, former editor and publisher of the *New Republic*, has finally admitted his role in a 50-year tale of treason that continues to rock Britain.

Straight was from a famous blue chip American family who went to Cambridge in the mid-1930s and became friends with the likes of Guy Burgess and Donald Maclean and was recruited to work for the Soviets by Anthony Blunt, who died the other day. In 1963 Straight was the one who blew the whistle on Blunt and told all to the FBI and British Intelligence.

Straight tells his dismal story in a new book, *After Long Silence*. An excerpt appeared in the March issue of *Harper's* magazine which, perhaps more than any previous account, explains the climate of treason that corrupted the '30s.

Straight says Harold Laski (the teacher Trudeau once said influenced him most at London School of Economics) got him into Cambridge in 1934 despite his lack of academic credentials. In describing his metamorphosis from socialist idealist to communist sympathizer to Soviet agent, Straight gives a vivid portrait of the times, and of the effete, elitist narcissism that infected that generation of traitors.

By way of sidelight Straight recalls how hardline communists and Soviet recruiters discouraged marriages to "bourgeoisie" women, because such women were harder than upper class women to persuade that treason was a manifestation of idealism.

Straight was never punished for his betrayals even though he'd worked for the Soviets in the U.S. State Department and within the Roosevelt administration.

Blunt recruited him for Stalin

He was unscathed by the McCarthy era, but his conscience troubled him and he decided to confess all in 1963, after rejecting President Kennedy's offer to make him chairman of the Advisory Council on the Arts. He told how Sir Anthony Blunt, then art advisor to the Queen, had recruited him to work for the Soviets in 1937 while both were at Cambridge.

Straight says he confessed "Because our government finally decided to support the arts." What a pathetic, disgusting admission. Arrogant and self-indulgent to the end.

As interesting as Straight's account is for reflecting the attitude of the silver-spoon elite of that era, more interesting are his remarks about another communist and Soviet agent who is largely unknown but who, in his way, may be the most significant and destructive spy of his time — James Klugman, who recruited Maclean among others.

Klugman died in 1977 and the *London Times* called him one of the "most distinguished leaders of the anti-Fascist movement of the '30s" whose commitment was to the "international working class movement and the Communist Party...."

As much as any, Klugman was responsible for Tito winning in Yugoslavia and Britain abandoning and betraying its ally, General Mihailovich and his Chetniks. Klugman was a major with SOE (Special Operations Executive) in Cairo, the link for aiding the Nazi resistance movement in Yugoslavia.

In his explosive 1978 book *Patriot or Traitor?* about the anti-communist Mihailovich whom Tito executed, author David Martin notes that messages from British liaison officers with Mihailovich were blocked or altered in Cairo to indicate that the Chetniks were aiding Nazis rather than fighting them. False, but the Foreign Office was persuaded to switch to Tito.

In an extraordinary exposé of the forced repatriation of over two million refugees and exiles to Stalin and certain death after World War II, Nikolai Tolstoy in *Stalin's Secret War* tells how Klugman at SOE HQ in Cairo "did not neglect opportunities to injure Mihailovich's cause and boost Tito's."

BBC part of the campaign

Tolstoy writes: "Mihailovich's successes over the Germans were apparently withheld from the British, whilst Tito's activities were correspondingly exaggerated. Similarly, BBC broadcasts on the subject were mysteriously slanted in favor of Tito." (When Tito broke with Stalin, Klugman broke with Tito and attacked him in a book *From Trotsky to Tito*).

Author Martin may not have realized the full extent of Klugman's treason and deceit. But journalist Chapman Pincher did in his startling book *Their Trade is Treachery* which makes a powerful case that Sir Roger Hollis, head of MI6, Britain's intelligence service, was in fact a Soviet spy. Pincher's evidence has never been convincingly refuted or repudiated.

Pincher calls Klugman a "sinister communist agent" who never confessed and was never brought to account. Several of the university students he recruited into treason committed suicide when they realized the enormity of their deed.

Straight's seemingly candid confession recalls how Klugman was a brilliant, impassioned student at Cambridge who seemed to exert an almost sexual appeal over Straight and others. They were all members of the Cambridge University Socialist Society which was "dominated by a Marxist core" and was the servant of the British Communist Party whose emissary was Klugman.

"On all issues we cared about, militant socialists and communists held the same opinions," recalls Straight.

One wonders, from afar, how "idealism" could be linked with Stalin. One wonders how the Klugmans, Blunts, Philbys, Macleans, Burgess, Straights and others slipped so easily into treason. What started 50 years ago is still unravelling.

One wonders about today. More than aging Nazi war criminals, one sometimes wishes the Canadian government were as concerned with catching and exposing traitors and spies in our midst who still seek to impose an alien ideology on our country. Who are our Anthony Blunts and Michael Straights? They exist, but as yet no one is talking...

Need business help?

ONTARIJSKA MLADINA

JE PRIPRAVLJENA DELATI

To poletje, če potrebujete pri Vašem poslu pomoč, zaposlite mlade ljudi. Ontarijska mladina je pripravljena delati in Ontario bo pomagal plačati njihove plače. Če zagotovite delo mladim v starosti od 15 do 24 leta letosne poletje bo Ontario plačal Vam \$1,25 za vsako uro do vsote \$50 na teden, za vsakega posameznika. Ta pomoč je dana do višine 4000 ur za zaposlitev na kakršnemkoli mestu, za katerega se odločite da potrebujete novo pomoč.

To je: The Ontario Youth Employment Program - OYEP

Uporabite lahko OYER, če:

- Če ste bili aktivno poslovno udeleženi, ali ste imeli aktivno kmetijo najmanj eno leto v Ontario pred 11. apr. 1983.
- Če imate možnost 25 do 40 ur na teden nudite delo pod vodstvom za dobo 8 po 20 zaporednih tednov.
- Če vpostavite novo delo k že obstoječemu med 11. aprilom in 16. oktobrom.

OYEP je priljubljen načrt. Denar je na razpolago v omejeni višini, zato se čimprej prijavite.

Prijave sprejemamo do 10. junija 1983 ali do dneva, ko so finančne možnosti izčrpane.

Za natančna pojasnila, za vprašalne pole in informacije klicite, ali prosite da Vaš bodoči poslodajalec stopi v stik z:

OYEP
Ministry of Municipal Affairs and Housing
Subsidies Branch
Queen's Park
Toronto, Ontario
M7A 2R8

Delojemalci morejo uporabiti OYER, če:

- Če so stari 15 do 24 let
- Če živijo in morejo delati v Ontario
- Če niso v sorodu s delodelajcem

Lani je OYEP pomagal ontarijskim kmetovalcem in delodajalcem poiskati delo več kot 50,000 mladim ljudem.

ONTARIJSKA VLADA—
DELA ZA POMOČ LJUDEM

Ministry of Municipal Affairs
and Housing

 Ontario

Claude Bennett, Minister
William Davis, Premier

Toronto — 20. aprila — Minister za zdravstvo Ontarijske vlade G. Larry Grossman naznanja podporo \$1,5 milijona za Ontarijsko organizacijo „Canadian Mental Health Association“ za razvoj obveščanja programa ki obstaja za občestvene razmere in usluge v pogledu umskega zdravstva „Mental Health Week“ se začenja s prvim majem 1983.

Iz slovenske zgodovine ...

B.C. Novak

Mal o značaju starih Slovanov

Povrnilo se k Malovemu znanstvenemu članku „Nova pota slovenske historiografije“ (Čas, XVII) iz leta 1923 in si še oglejmo, kaj pravi Mal o življenu in značaju starih Slovanov, kar se seveda nanaša, vsaj neposredno, tudi na Slovence. Takole prične Mal s svojim razmišljjanjem: „... oglejmo si še na kratko, kaj je z očitano bojno nezmožnostjo in kizmetsko vdanostjo v neizobesno usodo, ki jo Peiskerijanci očitajo starim Slovanom. Mar res niso poznali nobenega orožja razen dveh ali treh sulic in so bili v resnici plašljivi kakor ptica v šumi ali žaba ob vodi?“

„Slično kakor Germani so tudi Slovani radi vstopali v vojaško najemniško službo, kjer so si neredko pridobili slave in blaga. Iz virov moremo posneti, da so se poleg Obrov in Arabov ravno Bizantinci prav često posluževali slovanskih pomožnih čet ter se pogosto s pridom okoriščali z njihovimi posebnimi bojnimi navadami in zvijačami.“ (Čas, XVII, str. 201)

Mal na to našteva nekaj primerov iz teh najstarejših virov. Slično kot pri drugih primerih v omenjeni razpravi iz leta 1923 tudi tukaj mnogočat navaja samo primere, ne da bi imenoval vir, ali pa naznači v skupni opombi celo vrstvo virov in za nekatere tudi mesto, ikje se jih lahko najde v Kosovem *Gradivu*. Ker so primeri važni le v toliko v kolikor so podprtji z viri, zato sem za vsak primer poiskal pravi vir, seveda v kolikor je bilo mogoče, in ga navajam v oklepaju. Ker pa imam trenutno pri roki le Kosovo *Gradivo*, sem se moral omejiti na vire, ki se nahajajo v tej zbirki. Oglejmo si torej nekaj teh primerov.

Za leto 537 poroča Prokopij, da je dobil bizantski poveljnik Belizar v vojni z Goti v Italiji na pomoč 1600 konjenikov, med katerimi je bilo največ Hunov (Bulgarov), Slovenov in Antov. (Glej Kos, *Gradivo*, I., št. 22, str. 15). Torej so Sloveni služili tudi v bizantinski konjenici. Prokopij tudi omenja Slovane v zvezi z obleganjem mesta Auxium (danes Osimo blizu Ancone v Južni Italiji) leta 539. Ko je hotel Belizar zvedeti zakaj se Goti v obleganem Auxiumu nočijo predati, je obljudil bogato negrado Slovenu, ki bi bil pripravljen ujeti živega Gota, da bi od njega zvedel za vzrok trdovratnega odpora. Sloven, ki se je odlikoval po svoji moči in hrabrosti je rekel, da bo to lahko storil na tistem mestu, kjer raste trava pod zidovjem. Ker so bili lačni, so Gotje prihajali tja in jedli travo. Na vse zgodaj se je Sloven približal zidovju, se skril v grmovju ter pokril svoje telo z nekoliko trave. Ko se je zdanilo, da je prišel tja neki Got in začel hitro nabirati travo. Sloven ga nenadoma napade od zadaj, prime ga močno črez sredo z obema rokama in ga prinese v bizantinski tabor. Sloven je uporabil stari način bojevanja svojega rodu, da se vojščaki skrijejo med skalovje in grmovje ter preže na sovražnike. Na ta način so Sloveni napadali tudi Bizantine in druge barbare ob Donavi, kjer so njihova bivališča. (Glej Kos, *Gradivo*, I., št. 27, str. 19-20). Prokopij tudi poroča, da je krajevni bizantinski poveljnik Tullijan leta 546 uporabil 300 Antov, da je z njimi zasedel ozki prelaz in preprečil gotski vpad v Lukanijo. Ante pa je uporabil zato, ker so ti barbari posebno izvrstni, da se vojskujejo po takih krajinah, ki so težko pristopni. Ko so Goti napadli prelaz, so bizantinci premagali sovražnike, med njimi pa so se posebno odlikovali Anti, ki so pobili mnogo Gotov. (Glej Kos, *Gradivo*, I., št. 35, str. 30).

Mal nato uporabi zgodovino, ki jo je spisal Agathias Scholasticus doma iz Male Azije. Agathias je umrl pred letom 582, njegova zgodovina, nekakšno nadaljevanje Prokopijevih del, pa opisuje dobo od 552. do 558. Tudi Agathias poroča o Slovanih, ki so se odlikovali v bizantinski vojski. Tako omenja stotnika Dabrageza [Dobrogosta], ki

je bil celo bizantinski poveljnik v vojni med Bizantinci in Perzijci leta 554-555. Dabragezas je bil po rodu Ant. [Glej prav tam, I., št. 56, str. 51]. V isti vojni se je hrabro boril in odlikoval tudi Sloven Suarunas [Svaruna] [Glej isto tam I., št. 58, str. 53].

Ko Mal navaja vse te dokaze, premalo podčrta, da se je vse to vršilo predno so prišli Sloveni v stik s Obri. Torej se niso svoje vojaške izvezbanosti naučili od Obrov temveč so jo že preje poznali in se naučili vojskovanja od svojih sosedov. Sloveni pa so stopali v bizantinsko vojaško službo tudi po prihodu Obrov. Tako je bil leta 692 neki Nebul poveljnik slovanskih pomožnih čet v bizantinski vojni proti Arabcem v Ciliciji v Mali Aziji. Še istega leta je prestopil s svojimi 20.000 možmi na arabsko stran. Arabci so jih naselili na otoku Cipru kot koloniste. (Čas, XVII, str. 202, in str. 202, op. 38).

Mal nato pobia Hauptmannovo trditev, da so Sloveni poznali kot orožje le ščit in sulico in da zato ne najdemo mečev in drugega orožja v slovenskih grobovih. Mal prizna, da so staro Sloveni sprva uporabljali primitivni način vojskovanja in so bili tudi primitivno oboroženi. To razvidimo iz Prokopija in Mavrikija. Zadnji je napisal svoje delo okoli leta 630. Takole piše o tem Mal:

„Prokopij trdi o Slovenih in Antih, da so lepe, visoke rasti in jako hrabri; nad sovražnika gredo večinoma peš, držeč v roki ščit in sulico, oklepa pa da ne opašejo skoro nikoli. Dalje pravi, da se v prejšnjih časih Sloveni niso upali niti oblegati mest, niti se bojevati na ravnem polju; od Mavrikija pa izvemo, da so posebno radi napadali v zasedah in soteskah (prim. zgoraj Belizarjev Slovene!) ter rabili lesene loke in kratke, ostrupljene puščice. Če so se skrivali med grmovjem in skalovjem, se ogibali ravnega polja, ali če so v sili poskakali v vodo ter skozi trstike dihalni, ne smemo tega devati na rovaš njihove strahopetnosti, marveč je bila to njihova dobro preračunana zvijača in bojni način. Saj menda nikdo ne bi hotel vojakom svetovne vojne očitati bojaljivosti, ker so se skrivali po globokih podzemskih strelskih jarkih! Ob prvem srečanju z Bizantinci razem tega še niso poznali ne njihovega orožja, ne bojnih navad, saj so celo trdili, da njihova dežela ne pozna niti železa, in nam bo zato tudi umevno, da še pozneje tega za nje tako dragocenega orožja niso radi polagali mrljcem v grobove: orožje je bilo Slovenom pravica živih.“ (Čas, XVII, str. 202).

Vendar Sloveni so se hitro naučili bizantinskega načina bojevanja ter se privadili tudi uporabljati njihovo orožje. Kot dokaz za to navaja Mal Ivana iz Efeza in Mihaela Sirskega, ko nadaljuje svoja izvajanja:

„Čujmo le Ivana iz Efeza, kako toži, da so Sloveni pleneč, moreč in požigajoč obogateli, da imajo zlata, srebra, konjskih čred in mnogo orožja, vojskovaju pa so se priučili celo bolje kakor Romajci (Bizantinci). Zato objektivni zgodovinar ne bo nikoli mogel slediti prof. Hauptmann, ki iz kronike Mihaela Sirskega pač povzame pasus, da se Sloveni nekoč niso upali izza gozdov in obvarovanih krajev ter „niso poznali nobenega orožja razen dveh ali treh sulic“, nadaljevanje pa, da so se nameč pozneje „izkazali v umetnosti vojskovanja“, kratko-malo utaji, ker njegovi teoriji ne odgovarja...“ [Prav tam, str. 202-203].

In malo dalje:

„Čo k temu pristavimo še ponosit Davritov odgovor oblastnim orkim poslancem, ki sem ga zgoraj navedel potem se res začudeno vprašujemo, kako da more sploh kdo govoriti „o suženjskih srcih in možganih.“ [Prav tam, str. 203].

Že preje omenjeni Davritov [Dauritas] odgovor se je glasil: „Navajeni smo, da si lastimo tuje zemlje, ne pa, da bi si drugi osvojili našo. Taka bode naša navada, dokler bo kaj boja in kaj mečev.“ [Glej Kos, *Gradivo*, I., št. 82, str. 90].

Jugoslovanski škofje so bili na svojem rednem obisku pri papežu Janezu Pavlu II. Na zaključni avdijenci 18. marca je podpredsednik jugoslovenske škofovke konference nadškof dr. Alojzij Šuštar povabil papeža, naj pride obiskat tudi katoličane v Jugoslaviji in jih "potrdi v veri, upanju in ljubezni, v krščanskem življenu, in v zvestobi Kristusu in Cerkvi." Papež v svojem odgovoru škofom ni omenil obiska, pohvalil pa je ustanovitev mešane komisije pravoslavnih in katoličanov, ki bo delala za zedinjenje ter izrazil globoko spostovanje do muslimanov v Jugoslaviji.

SIN ne pomeni samo "greh" v angleščini, ampak kot kratica še marsikaj več. V Kanadi pomeni SIN številko, ki jo dobi vsaka oseba, ki ima kaj opravka z državo (Social Insurance Number). Ker ima tako država vse podatke o osebah na komputerju, se mnogi boje, da bi bilo možno zlorabititi take podatke (n.pr. o boleznih, o preteklih obsodbah, itd.) tudi po nepoklicanih. V ZDA pomeni SIN kratice za špansko televizijo, ki sluzi nad 3 milijonom španskim gospodinjstvom. Začeli so jo pred 22 leti z eno TV postajo, danes pa imajo že 199 pridruženih postaj. Španski televizijski programi, za katere je treba posebej plačati (pay TV) ima nad 120.000 naročnikov.

Ob imenovanju nadškofa Kuhariča za kardinala je zapisal nemški časopis FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG (13. januarja 1983) med drugim tudi: "...Osrednje geografske oblasti, ki so Kuhariču povsem nenaklonjene (kot tudi pokrajinske v Zagrebu), so dale papežu večkrat vedeti, da ne bi imelo nič proti kardinalu Šuštarju, proti kardinalu Kuhariču pa veliko. Ko bi šel papež v to, bi osabil Kuharičev položaj in s tem razočaral hrvaško Cerkev... K pravicom katoliške Cerkve na Hrvaškem spada za Kuhariča tudi pravica do neponarejene in neskrnjane zgodovine. Pri tem gre predvsem za nadškofa Stepinca, ki je bil na uprizorjenem procesu 1946 obsojen na 16 let prisilnega dela in ki je 1961 umrl v pregnanstvu v neki hrvaški vasi..." (Po Naši Luci, 1983, st. 3., str. 10)

Profesorica dr. Damjana Bratuz (London, The University of Western Ontario) je bila na dvotedenski predavalni turi po atlantskih provincah Kanade (Cornerbrook, New Foundland; Acadia in Dalhousie University ter St. Francis Xavier University v Novi Skotski). V Antigonishu je imela izredno zanimivo predavanje, v katerem je prikazala 12 podobnosti med madžarskim skladateljem Bartokom in rumunskim kiparjem Brancusijem.

Tržaška Mladika je prinesla v 9. številki 26. letnika v rubriki "Mogoče ne veste, da..." tudi naslednje:

"- je na nedavni avdijenci udeležencev simpozija o Slomšku mariborski škof dr. Kramberger začel govoriti s papežem latinsko, a ta je reklo, da razume slovensko..." (str. 112)

PAPEŽEVA OKROŽNICA O DELU V SLOVENIJI

razvili papeži Janez XXIII., Pavel VI. in Janez Pavel II. in drugi vatikanski cerkveni zbor, je trdna in jasna podlaga za soočanje z drugimi nazorji o delu in o reševanju socialnega vprašanja. Ker pa Cerkvi ne gre nikdar samo za ekonomska, tehnična ali strokovna vprašanja, ampak vedno za njihovo reševanje v okviru božjega odrešenjskega načrta in dopolnjevanja pod tistimi vidiki, ki presegajo človeško znanost in zmožnost, ima dolžnost, da v današnjem pogovoru o svetu dela prispeva svoj posebni delež.

NALOGE CERKVE

Ko je izšla okrožnica Janeza Pavla II. o delu, se je spet poživilo razpravljanje o nalogah Cerkve, ki jih ima v svetu dela, tako cerkveno učiteljstvo, papež, škofje in duhovniki, kakor tudi o nalogah v praktičnem dušnem pastirstvu, v pastoralni delovnega človeka, v oblikovanju vesti in v mnogovrstni pomoči, ki jo more najti delovni človek v živem krščanskem občestvu. Ne da bi hotel tu obširno opisovati in nakazaovati različna področja, naj kratko omenim naloge:

1. Za svet dela in za vsa vprašanja, ki so z njim povezana, se moramo kot kristjani in posebno še kot dušni pastirji vedno bolj zanimati, jih spoznavati, se z njimi odkrito soočati in si prizadevati za njihovo rešitev. Ne smemo se zapirati le v svet tako imenovanih "verskih" dolžnosti, kot so molitev, obisk maše, prejemanje zakramentov in obhajanje cerkvenih praznikov in slovesnosti. Naše zanimanje se ne sme omejiti samo na verske resnice v dogmatičnem pomenu besede in na cerkveno zgodovino in notranje življene v Cerkvi. Svet dela in vse to, kar zanima, giblje, teži in vznemirja delovnega človeka v tovarni ali pisarni, v trgovini ali uradu, v šoli ali upravi, v kmetijstvu ali gostinstvu ali kje drugje, mora zanimati tudi duhovnike in Cerkev kot božje ljudstvo.

2. Da je naša posebna naloga ljudem oznanjati božjo resnico in božji načrt o delu in o človeku v svetu dela, je samo ob sebi umevno. Morda ob soočanju z današnjo problematiko ugotavljamo, da sta naša teologija dela in naša sposobnost za oznanje in katehezo pomajnjkljivi ali enostranski. Morda se danes bolj živo zavedamo, da smo v tem pogledu premalo storili. Na vsak način moramo dušni pastirji, pa tudi kateheti in katehistinje, uredniki verskega tiska, razni sveti in tudi župnijski pastoralni sveti vzeti to nalogu zelo resno.

3. Ne samo pouk in oznanje, ampak tudi pomoč za uresničevanje božjega načrta je naša naloga. Pomoč je potrebna posebno tam, kjer gre za napetost med deloma na tem svetu in med prizadevanjem za doseglo večnega cilja. Benediktovo načelo "moli in

IZ PAVLIHE

Nič ni bolj smešnega kot resni časopisi (prinas).

Tisti, ki so nizko na plačilni listi, težko dosežejo sadove svojega dela.

Vprašanje je na koncu jezika, a odgovor za zombi!

Odmaknjena odgovornost zakriva resnico! Izbiral je med srpom in kladivom in izbral — mikrofon!

Dobro mu gre! Pravi, da je sit vsega...

Vračamo se na začetek, ampak ne vsi.

Preden se odločite, da boste odprli usta, se prepričajte, če vas nihče ne posluša.

Zadnjo besedo v podjetju ima še vedno tisti, ki ima prvo.

Kadar je v resoluciji le stabilizacijsko besedišče, krivec — krivec išče!

Ko bi pri nas nihče ne skrival, ne bi nihče kradel Več kot je neodgovornih socialistov, več je tatvinstov.

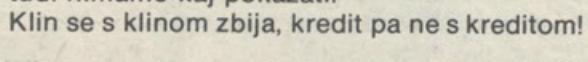
Kdor ideje svoje nima, na sestankih drugim kima.

Otrokom revolucije še vedno pripovedujemo pravljice!

Kako utišati tiste, ki stalno dvigajo dva prsta? Napake je lažje zakriti z besedo kot z delom. Govoril bom odkrito, vseeno zaprite vrata zradi prepiha.

Mi smo odprta družba. Nimamo kaj skrivati. Točno. Nerodno je samo to, da zadnje čase tudi nimamo kaj pokazati!

Klin se s klinom zbij, kredit pa ne s kreditom!

Kako je nastal Slovenski narod

Franc Jeza

NADALJEVANJE

V.

Prvo stoletje v Karantaniji

Nerealistično bi bilo misliti, da je potekalo naseljevanje Norika, ki so ga imenovali Vandali-Slovenci Koresko, iz česar sta nastali imeni Karantanija in Koroško, povsem mirno. Tu pa tam se je kakša preostala rimljanska naselbina gotovo še upirala ali se vsaj skušala pogajati za zaprtimi mestnimi vrati. Vendar do večjih bojev gotovo ni prišlo, kajti v Obrežnem (severnem) Noriku ni bilo več rimskega vojaškega enote. Težko pa si je tudi misliti, da bi bili vandalski naseljenci prodirali v deželo posamično ali le v majhnih skupinah, kajti po Noriku so hlepelj tudi Alemani in Bavari na zahodu in Gepidi na vzhodu. Tako je več kot verjetno, da so prodirali Vandali v Norik v velikih skupinah, kot vojaške enote na pohod in pri selitvi, ^{kakor} ^{je} bilo tiste čase v navadi. Za vojaškimi enotami na konjih in peš so se vlekle dolge vrste vozov vzhodnoevropskega tipa, na štirih nizkih kolesih, na katerih so se peljale ženske, otroci in starci, sedeč na mehovih z zrnjem za hrano in setev, naloženo pa je bilo tudi poljedelsko in drugo orodje, oblike, posteljnina in gotovo tudi po nekaj manjših domačih živali, zaprtih v kurnike in zaboje. Otroci so držali v naročju mačko, ob vozuh pa je tekel pes. Črde govedi in konj so zaključevali kolono.

Te velike skupine so se gotovo zbrale proti koncu zime, ko je bila Donava še zamrznjena, da so mogle po ledu čez. Potem so počakale na južnem bregu, da se je sneg stalil in je narava toliko ozelenela, da je našla živina med potjo nekaj paše. Pot je peljala v glavnem ob rekah, po starih rimskih cestah, da so mogli vozovi brez težav naprej. Rimljanske naseljence, ki niso odšli s Hunulfom, so pač pustili na miru, saj so bili z njimi že od prej v dobrem razmerju, zato so ti tudi ostali.

Teh vandalskih naseljencev si ne smemo predstavljati preveč primitivna. To je bilo poljedelsko prebivavstvo na sorazmerno visoki stopnji omike za tisti čas. Vandali so bili že več kot eno stoletje kristjani-arijanci, imeli pa so tudi že skoro vse tisto poljedelsko in obrtno orodje, kot ga poznamo slovenski kmetje do današnjega časa. Poznali so tudi mnoge domače in poklicne obrti. Na svojih vozuh so peljali s seboj pluge, rala, kose, lopate, motike, grablje, sekire, krampe, ^{cepce,} kladiva itd., pa tudi posodje vsake vrste, od kovinskih kotov do lončenine. Lončarstvo je bilo med Vandali sploh zelo razvito, pa tudi rezljvanje leseničnih žlic in druge "suhe robe". Razvito je bilo tudi tesarstvo, kovaštvo, ševljarstvo, "šnidarska" in šivljaka obrt, sedlarstvo (tudi z izdelovanjem komatov ali s starodavnim nordijsko-slovenskim izrazom "hamotov"), itd. Razvitost teh obrti že v času naselitve v Noriku dokazuje snakost izrazov za take obrti in izdelke pri skandinavskih narodih in Slovencih. Tudi mnoge svoje stare šege in navade so prinesli Vandali-Slovenci s seboj v novo domovino, od kolednic do kresovanja. Tudi to dokazujejo še danes podobne šege in besede zanje.

Po nekaterih značilnostih, kot npr. po razdeljenosti slovenskega govornjenega jezika na ostro ločena narečja, po priimkih, ki so

Cerkev nalogo, da oznanja in opozarja, da ima človek vrednost sam v sebi, ker je oseba, ustvarjen po božji podobi in poklican v božje življenje. Delo je v službi človeka in ne človek v službi dela. Tudi tisti ljudje, ki ne morejo delati — otroci, ostareli, bolniki, invalidi — imajo svoje dostojanstvo in svojo človeško vrednost v družbi in pred Bogom. Skrb za tiste, ki še ne morejo ali ne morejo več delati, je ena temeljnih socialnih dolžnosti in dolžnost krščanske ljubezni do bližnjega. Cim bolj prevladuje v družbi in javnem mnenju ekonomski vidik o delu in le ekonomsko presojanje človeka, tem bolj se mora Cerkev zavzemati za popravke in preseganje takega stališča.

8. Samo ob sebi umevno je, da mora Cerkev delovnega človeka učiti tudi tistih oblik krščanskega življenja, ki presegajo delo in ne izvirajo iz dela samega ali so celo v nekem nasprotju z njim. To so

molitev in življenje iz vere v zakramentih, prenašanje trpljenja, ljubezen do bližnjega, svoboda za narvne in verske vrednote in dolžnosti, svoboda za Boga in za hojo za Kristusom v upanju na večno življenje. Tudi delavni človek ne sme pozabiti, da ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz božjih ust. Tudi zanj velja, da mu nič ne pomaga, če si pridobi ves svet, na svoji duši pa škodo trpi. Velikega pomena je, da Cerkev te resnice posreduje na pravi način in v celotnem božjem načrtu stvarjenja, odrešenja in človekove dopolnitve v dokončnem srečanju z Bogom.

značilni samo za določeno področje, po raznih antropoloških značilnostih, po zakočenih področjih, kjer se rabijo za določena orodja različni nazivi (tako npr. področja, kjer rečeno plugu ralo, in druga, kjer ga imenujejo samo plug in beseda ralo sploh ni znana), se da sklepati, da se je podalo na selitev prebivavstvo posameznih področij skupno, organizirano, in da se je tudi skupno naselilo na novem ozemlju. Tako so npr. značilni prastari priimki na -šek za osrednjo Slovenijo, med Savo in Dravo, drugje so redki ali pa jih sploh ni (npr. na Primorskem in v Slovenski Benešiji), medtem ko so priimki na -nik značilni za Koroško (izhajajoči seveda iz nordijske in tudi splošnogermanske komšnice -ing) in priimki na -ar za Gorenjsko. Še danes tudi ni posebno težko po antropoloških značilnostih prepoznati prebivavce npr. iz vzhodne Štajerske, Savinjske doline, z Gorjanjskega, Dolenjskega ali iz Primorške. Tudi kar zadeva etnografske značilnosti (pesmi, pravljice, šege, noše), dajejo že danes sklepati na skupno naselitev prebivavstva, ki je že prej bivalo skupaj, saj so npr. določene prastare pesmi, šege ali noše (kratka krila itd.) značilne samo za določena področja, kar pač ni samo vpliv poznejših mod, saj potem bi takje noše bile značilne bolj ali manj za vsa področja in bi bile pomešane med seboj. Tako je opaziti pri določenem slovenskem prebivavstvu tudi večje nagnenje za živopisane noše kakor pri drugih (posebno ostro nasprotje je vladalo, kar zadeva ljudsko nošo, med Prleki na severni strani Drave in Polanci na južni strani Drave; prleške ženske so nosile še do nedavnega kratka in zelo nabranata krila in oblike živih barv, medtem ko so nosile ženske južno od Drave, na ^{Unifljene} ^{polju,} dolga krila in so imele rajši temne, barve).

Iz vsega tega se da tudi sklepati, da se je preselilo v Norik prebivavstvo s precej občirnega ozemlja, ki je segalo vse na Moravsko in Slovaško, kar potrjujejo poleg jezikovnih in drugih sorodnosti tudi etnične značilnosti in skupno narodno ime s Slovaki (Slovenško, Slovaki).

Iz pisanih zgodovinskih virov (Prokopij) vemo, da so gotski poveljniki med gotako-bizantinsko vojno v Italiji že nabirali vojake za svojo vojsko tudi med Noriki in Karni v Noriku. Prvo se je najbrž nanašalo na prebivavstvo Notranjega Norika, ki je spadal h gotski državi, drugo pa na prebivavstvo Obrežnega, severnega Norika, ^{ter} so se ljudje že označevali za Korene ali v polatinjeni obliki za Korentane ali Karantane. Gotovo je dobro informirani bizantinski zgodovinar ^{Jarino} razlikoval med obojimi in stvar je moralna biti v njegovem času politično in ozemeljsko tako ^{Zarina,} da se mu ni zelo potrebno, da bi jo šele razlagal.

V svoji knjigi "Gotska vojna" pa Prokopij že vedno govoriti tudi o Rugijcih v gotski vojski v Italiji, ko piše o izvolitvi rugijskega poveljnika Erarika za gotakega kralja: "Rugici so gotako ljudstvo, a nekdaj so bili neodvisni. Teoderik je bil tisti, ki si jih je napravil za prijatelje, skupaj z drugimi narodi, in so bili vključeni v gotski narod ter so se udeležili vseh njegovih operacij proti sovražnikom. Vendar se nikakor niso mešali s tujimi ženskami, tako da so si skozi generacije ohranili nedotaknjeno ime svojega naroda." Prokopij, natančen kot vedno, je torej dobro opazil posebno narodno identitetno vandalskih Rugijcev nasproti Gotom (h Gotom jih seveda prišteva samo politično-vojaško, kot gotake zavezničke). To je zapisal Prokopij v drugem poglavju tretje knjige svoje "Gotske vojne" in

sicer v osmem letu gotiske vojne, t.j. leta 543. Iz njegovega zapisa se da logično sklepati, da se je rekrutirala ta rugijska vojska iz Vandalov v Noriku in da se je mudila v Italiji samo začasno, zaradi zavezništva z Goti, kajti ni še mogoče misliti, da bi se poklicna vojska, ki je desetletja, t.j. od Frederikovega časa, bivala v Italiji, ne "mešala s tujimi ženskami" in da bi vojaki tako vztrajali pri svoji narodnosti. Vojski so pač prihajali iz Obrežnega Norika in se tja vračali k svojim družinam, ko so končali vojaško službo, iz Norika pa so prišli drugi, in tako ves čas gotake vojne.

Pri vsem tem je treba upoštevati tudi tedanje politične probleme, s katerimi so imeli opraviti Vandali. Ko se je začela gotiska vojna, je bil njihov kralj Frederik (Friderik) zaveznik gotakega kralja Teoderika, ki je bil verjetno njegov stric. Toda to zavezništvo pač ni veljalo za iz Skandinavije priseljene Herule, katerih "delodajavec" je bil Teoderikov sovražnik Odoakar. Tako si je lahko predstavljal, da so se Rugijci lahko prosto naseljevali v Severnem ali Obrežnem Noriku, kot gotski zaveznički, ni pa bilo to dovoljeno Herulom, ki so morali ostati onstran Donave, saj jim Teoderik in Frederik nista mogla zaupati, ker so ravno Heruli predstavljal glavnino in najbolj zanesljivo silo Odoakarjeve vojske in je bilo več kot verjetno, da bi se tudi tisti Heruli, ki bi prišli z rugijsko vojsko v Italijo, tam pridružili Odoakarju.

Tako je takrat najbrž nastal nekak politični prelom med staronaseljenimi Vandali in njihovimi iz Skandinavije priseljenimi sorodniki. Heruli so morali na drugi strani Donave šakati na razvoj dogodkov. Počasi so vzeli stvari v lastne roke in si izviliti tudi lastnega "kralja", kajti Frederik je pač hotel veljati predvsem za "norškega" kralja. Novozasedeno ozemlje je imelo za njega v vsakem pogledu večji pomen kot prejšnje ozemlje onstran Donave. Imelo je

večjo politično veljavo in ugled kot stara, ugledna rimska provinca, na njem so obstajala prava rimska mesta, ^{kakor} jih na ozemlju onstran Donave ni bilo, med svojimi podložniki je imel tudi Rimljane, kar je povečevalo njegov ugled, in novo narodno ozemlje je bilo zaradi bližine Italije in naprednejšega gospodarstva tudi gospodarsko važnejše. Pravno se Frederik gotovo ni odpovedal oblasti na ozemlju severno od Donave, tem manj, ker je pač zelo verjetno, da se niso vse staronaseljeni Vandali preselili v Norik, ampak da jih je precejšen del ostal v stari domovini, kot je bilo to pri vseh selitvah. Iz teh vandalsko-herulskih prebivavcev je torej po vsej verjetnosti obstajalo ljudstvo, na katero so naleteli Langobardi pri svoji selitvi iz severne Nemčije in čigar vojsko pod vodstvom kralja Rodalfa so premagali, ne da bi bili mogli svojo zmago tudi izkoristiti, in so morali pustiti rugijski Norik na svoji desni ter se obrniti na vzhod, proti Panoniji, ki je ostala zaradi gotske (gepidske) vezanosti v Italiji brez prave zaščite. Polastili so se njenega zahodnega dela.

Druga politična zadeva, ki je vplivala na vandalsko (slovensko) naseljevanje v Noriku, je bila situacija v Italiji, v gotskem vodstvu. Dokler je vladal v Italiji kralj Teoderik, je bila Vandalom kot njegovim zaveznikom pač odprta pot v Obrežni Norik, kateremu se je bil odpovedal že Odoakar in katerega tudi Teoderik ni več prištaval k svoji državi. Ni ga brigalo, če so si ga prilastili Vandali, saj jim ga je bil prepustil že Odoakar in Teoderik ni imel nobenega vzroka in namena, da bi se ga skušal spet polasti, posebno glede na sorodstvo in zavezništvo s Federikom, saj so veljali, po Prokopiju, noriški Vandali politično že za "gotako ljudstvo" in njihova vojska za del gotske vojske. Toda južni, Notranji Norik je še vedno spadal k rimski državi in Teoderik se mu gotovo ni hotel odpovedati, ker je veliko dal na to, da je dedič rimake države. To je pomenilo, da je hotel tam ohraniti take razmere, kot so vladale prej pod rimsko oblastjo, in da se torej Vandali niso smeli množično naseljevati v njem.

To se je pač spremenilo šele po Teoderikovi smrti in po začetku vojne med Goti in Bizantinci leta 535. Tedaj so se odprla Vandalsko-Slovencem vrata tudi v Notranji Norik, saj ni šlo več za ohranitev kakršnih simbolnih rimske države, katero je v vsakem pogledu nasledila gotska oblast v Italiji, ki je bila v vojni z "rimaku", t.j. z vzhodnorimsko državo. Gotska oblast ni imela več interesa na Noriku kot rimske provinci, ampak je videla v njem samo še province gotske države. Vandali kot zvesti gotski zavezniki in "gotako ljudstvo" so bili torej več kot dobrodošli v njem. S tem je nastopil tremutek vandalske kolonizacije tudi južnega Norika, vse do njegove južne meje ob Dravi in Savi. To je bil najbrž tudi tisti čas, ko se je velik del preostalega rimljanskega prebivavstva umaknil tudi iz južnega Norika bodisi v Italijo in Istro, bodisi - iz bolj severnih delov - proti Salzburgu, ki je bil tedaj že pod frankovsko oblastjo, frankovski kralji pa so bili neutralni v vojni med Goti in Bizantinci, v glavnem pa prijaznejši Bizantincem kot Gotom, ker so se teh kot sosedov bolj bali kakor daljnih Bizantincev in so bili ljubosumni na njihovo mč in osvojitve.

Notranjem

Vendar vandalska, t.j. slovenska naselitev v Noriku ni mogla potekati niti bogovskako hitro niti množično. Že prej zasedeno ozemlje Obrežnega Norika je bilo obsežno, poleg tega je moral biti vandalsko-slovenski narod že precej izčrpan od vojne v Italiji, enako kot Goti. Velik del zdravih mlajših moških je bil zdoma, v vojski. Tako je zelo verjetno potekalo zasedanje Notranjega, t.j. južnega Norika bolj počasi in slovenska naselitev je bila prva desetletja le redka. Središče noriško-vandalske države je ostalo verjetno še naprej nekje v severnem Noriku, najbrž nekje med današnjim Steyrom in Včelabruškom v Gornji Avstriji, kamor je verjetno že Frederik prenesel svojo rezidenco, torej direktno južno od nekdanje rezidence svojega deda in očeta severno od Donave. S časom, posebno po zaključku gotske vojne v Italiji, ko so se preživelici vandalski vojaki vrnili domov, pa se je selitev v Notranji Norik gotovo pospešila in je morala biti precej gostalj že pred selitvijo Langobardov v Italijo leta 568, da se ti sploh niso poskušali polasti južnega Norika vsaj kot izhodišča za svoje operacije v Italiji. Očitno se jim je zelo mudilo, ali pa so bili v dobrih odnosih s Slovenci in so priznavali njihovo oblast nad Norikom. Najbrž pa je bilo res oboje. To potrjuje zgodovinski vir (Pavel Diakon), ki pravi, da je odšlo z langobardskim kraljem Alboinom v Italijo tudi precej Norikov, prebivavcev Norika, to pa so mogli biti tedaj le Slovenci. Pustolovska žilica in želja po plemu sta jih gnala, da so se pridružili langobardski vojaki, ki je še nihovo ozemlje, gotovo po poprejšnji pogodbi med Alboinom in slovenskim kraljem.

Takratni kot tudi prejšnji in poznejši vandalsko-slovenski vladarji so se gotovo imenovali knezi (iz vsem nordijskim naredom skupne besede konung, iz česar je nastalo pri Slovencih knez, po fonetični spremembji končnice -unz v -ez), toda konung oz. knez je pomenil isto kot latinska beseda rex (kralj) in se je tudi tako prejavljal. Istočasno pa so najbrž uporabljala tudi

besedo kralj (iz jarl - poglavar).

Zavzetje in poselitev tako velikega ozemlja, kot sta ga predstavljala Obrežni in Notranji Norik, vsaj kakih 60.000 km², je bil seveda velik podvig, tembolj, ker se osvajanje in naseljevanje ni ustavilo na mejah Norika, ampak je seglo tudi čez, v pravo Italijo, t.j. v Istro in na Primorsko, vse do Furlanske nižine, šeprav za trajno šele pozneje, v 7. ali celo 8. stoletju. Vandali-Slovenci so bili tako edini narod, ki se mu je v času preseljevanja narodov posrešilo, da je ne le prodrl na tla prave Italije, ampak je tam tudi ostal vse do današnjih dni. Vsi drugi narodi, ki so to poskušali, so bili ali uničeni, kot npr. Goti, ali assimilirani kot Langobardi, ali pa odbiti (Franki, Alemani, Huni in drugi).

Glede na to, da Vandali-Slovencev, ki so v teku selitve v Norik prestopili Donavo, ni moglo biti več kot kakih 150.000, kvejemu 200.000, je bila prvotna slovenska poseljenost Norika pač zelo redka. Prišteti pa ji je seveda treba tisto prejšnje prebivavstvo, ki se ni umaknilo pred novimi naseljenci. Takih staronaseljencev pa je moral biti veliko manj. Kljub temu so pustili svojo sled v slovenščini ^{kakor} tudi v slovenski duhovni in materialni ljudski kulturi, kot dokazujejo številne značilne besede ^{prečarje}, posoditi iz ^{prečarje}, pastir iz pastor itd. pa tudi stare ljudske pesmi, ljudska arhitektura, posebno na Primorskem, in še marsikaj. V teku nekaj generacij sta se oba dela prebivavstva popolnoma spojila med seboj razen v istrskih obmorskih mestih, ki so ostala še dolgo pod bizantinsko oblastjo in kulturnim vplivom. Zanimivo je, da so Vandali-Slovenci prevzeli od rimljanskega prebivavstva v deželi izraze za ovčerejo (ovca, ovan, jagnje, pastir), iz česar se da sklepati, da sami niso bili veliki ovčerejci. To je lahko imelo več vzrokov, predvsem pa dva: sami so bili predvsem poljedelci, ovce pa zahtevajo za pač velik odprt prostor in lahko napravijo veliko škodo na poljih; poleg tega so v veliko oviro na dolgih pohodih, ker jih ni mogoče hitro gnati naprej in potrebujejo dosti časa za pač. Niti po naselitvi ovčereja nikoli več ni imela velike vloge v gospodarstvu slovenskega naroda. Tudi tam, kjer so jih redili, npr. v alpskih krajinah, so bile črede majhne, navadno le po nekaj ovc pri vsaki hiši in še to zgolj zaradi volne, ne zaradi mesa. Ponakod, npr. na Ptujskem polju, so predstavljale ovce skoraj eksotično žival in njeno meso je veljalo na splošno za neužitno oziroma stud vzbujajoče. Očitno pa je bila ovčereja razširjena pri rimljanskih staronaseljencih.

Staronaseljenci seveda niso bili vsi pravega rimljanskega, t.j. romanskega pokolenja. Med njimi so gotovo daleč prevladovali prvotni keltski prebivavci in v teku zadnjih stoletij priseljeni Germanni (veliko jih je ostalo tam od časa kimbro-tevtonskega vpadu). Čutili so se bolj Noričane kot Rimljane in njihovo "norišanstvo" je poudarjeno tudi na kamnitih nagrobnih spomenikih. Njihova imena in priimki so bili na splošno keltskega ^{iz} germanškega izvora, a polatinjški. Tudi njihove noše niso bile rimljanske, ampak prilagodene srednjeevropskemu in alpskemu podnebju. Toda kulturno so spadali med vseeno razvite rimske province in so bili do zadnjega lojalni rimski državljanji. Med njimi je bilo naseljenih precej italijanskih in celo severnoafriških trgovcev, ki pa so se najbrž že ob hunskev vpadu umaknili v Italijo. Novonaseljeni so imenovali staronaseljence "Ajdi" ^{ali "Majdi"} kar sčasoma ni pomenilo "pagan", ampak "tujec", in te besede niso uporabljali samo za žive rimljanske sodeželane, ampak tudi za njihove prednike. S tem si je razložiti številne "Ajdovske gradiče" v deželi, obrambne tabore najbrž še iz hunskega časa, pa tudi razne "Ajdovčine", kar je morda prvotno pomenilo "kraj, kjer so bivali Ajdi", torej razvaline. Tako "ajdovčino" je predstavljalo tudi središče nekdajne Emone, od katere so ostale najbrž po hunskev razdejanju samo razvaline, saj se je izgubilo celo ime mesta. Novo ime je dalo mestu ogromno barje v bližini, nordijsko Lovland (^{Tačno "nizka zemlja"}, ^{Ptujski} Ljublan(d)a. Od tega je dobila ime tudi Ljubljana, "reka, ki priteče iz nizke zemlje", iz močvirja. Tudi razvaline rimskega mesta Postovio, na meji Norika in Panonije so imenovali novonaseljeni Hajdin (danes je Hajdina je birokratska popačenka, vasiljena po prvi svetovni vojni). Tam so ohranjene še danes razvaline dveh Mitrovih templjev.

Drugo ime, ki so ga uporabljali novonaseljeni za rimljanske staronaseljence, je bilo Lahi, okrajšano iz Vlahi, prvotno Valhi. Tako so imenovali stari Nordijci vse ljudstva keltskega in latinškega izvora.

Da se je ohranilo ravno na teh današnjega slovenskega ozemlja največ sledov o nekdanjem rimljanskem prebivavstvu, si je pač razlagati s tem, da v času, ko so Slovenci zasedali te kraje, ga tamkajšnje staronaseljence ni bilo več tako važno, ali bežati ali ne, kajti tudi v Italiji jih ni šakalo pod Goti ali Bizantinci nič dobrega, o čemer so bili gotovo kar dobro poučeni od trgovcev, vojakov in misijonarjev ter drugih potnikov, ki so hodili mimo.

Pri naselitvi po vsej verjetnosti ni prihajalo do kakega nasilnega izpodrivanja staroselcev. Že iz "Življenja sv. Severina"

Parliament Hill ceremony

Kurelek mural unveiled

A significant work of art by the well-known Canadian artist William Kurelek has been acquired by the Canadian government.

At a ceremony attended by representatives of Canada's Ukrainian community, Public Works Minister Roméo LeBlanc and Minister of State — Multiculturalism, Jim Fleming, unveiled a permanent exhibition of William Kurelek's *The Canadian Pioneer in the Railway Committee Room* on Parliament Hill.

The six-panel mural, measuring 15 by 7.4 metres, depicts Kurelek's interpretation of the history of Ukrainian immigration to Canada.

The ceremony, which included the formal presentation of the work to the House of Commons, underlined the important role that Canadians of Ukrainian descent have played in the country's history.

Each of the six panels shows a different aspect of the Ukrainian experience from the oppression and poverty they suffered in their native homeland through the voyage to a new land, to the hard labor in establishing a home, to the rigors of the Canadian winters and the pride in a successful prairie farm.

Five of the six panels were purchased by the Government of Canada from The Passion of Christ W. Kurelek Art Collection (formerly the Niagara Falls Art Gallery Kurelek Art Collection) in Niagara Falls, Ontario, for \$350,000. The sixth panel in the mural was donated by the owners of the gallery.

The *Ukrainian Pioneer* will hang in the House of Commons Railway Committee Room.

Ethnic studies bursary memorial to Dr. Helling

A memorial bursary fund for the development of ethnic studies in Canada has been established in the name of Dr. Rudolf A. Helling at the University of Windsor.

Dr. Helling, described as a "bold, outspoken social critic" by the Windsor Star, died in September, 1982 at the University of Trier in Germany. He was to have been a consultant on ethnic relations while on his one-year sabbatical leave from the University of Windsor. He was the first head of an independent sociology and anthropology department at Windsor.

Donations to the bursary fund can be made in Dr. Helling's name.

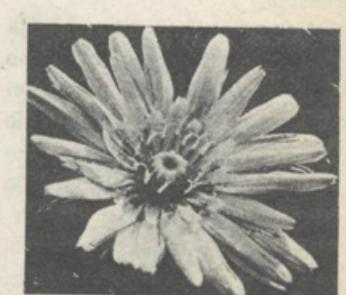
DR. RUDOLF HELLING

through the University of Windsor awards office.

Born in Germany, Dr. Helling attended the University of Bonn and Wayne State University in Detroit where he received his bachelor and doctoral degrees.

In 1973 he was elected president of the Windsor Multicultural Council and was among the first members of the Ontario Advisory Council on Multiculturalism. He was awarded the Queen's Silver Jubilee Medal the same year.

In 1965 Dr. Helling produced a controversial and revealing report for the Ontario Human Rights Commission on racial and ethnic attitudes in Windsor, following a two-year study of the black, Chinese and Italian populations.

Duh veje....

...Rože cveto, prepevajo ptiči, odmevajo v dalji pomladni glasovi... ...Otroci pa rastejo, zapuščajo domače livade in v soncu blešeče zelene bregove ob šumečih pomladnih vodah... Odhajajo v delovni svet velikih mest preko morja si boljšega kruha iskat.... Se odmeva v njih sreča domača pesem in beseda, od nje živijo in si ustvarjajo dom. V hitrosti časov se znajdejo sredi tuge pustinje in iščejo sledov na domače poti,... In duh veje...nas objame, prevzame s polno lepoto visoke slovenske proze in poezije...zbudi v mladini ljubeze do slovenske pesmi in glasbe... Tako smo doživeli v Toronto začetkom marca posebni kulturni program, kjer je nastopila naša mladina v novem pevskem zboru "Skrjanček", v dekliškem kvartetu, v folklorni skupini "Nagelj" ob spremljavi domačih glasbenikov in sodelovanju starejših kulturnih delavcev. Prireditelj kulturnega mozaika "Duh veje..." g. Vilko Cekuta je razdelil program v tri dele: življenje, mladost, ljubezen.

Iz slovenske literature je izbral dela Franceta Prešerna, Simona Gregorčiča, Ivana Cankarja, Frana Milčinskega, Karla Mauserja, Antona Linharta (Zupanova Micka, prva slovenska igra) in jih po recitatorjih predstavil občinstvu.

Pevski zbor "Skrjanček", ki ga vodi g. Drago Ložar, je doživel krstno predstavo. 28 mladih fantov in deklet, ki se od jeseni 1982 zbirajo k tedenskim pevskim vajam, zaslužijo priznanje. Res še nimajo tistega elana, ki ga dosegajo ustanovljeni pevski zbori, vendar je v tej pevski skupini bogastvo svežih mladih glasov, predvsem pa ljubezen in zvestoba domači pesmi.

To so nosilci bodoče slovenske kulturne dejavnosti v Toronto. Prav tako gre pohvala. g. Dragotu Ložarju, ki kot eden najstarejših kulturnih delavcev na glasbenem (pevskem) polju, kljub oddaljenosti (St. Catharines) še najde časa in moči za oblikovanje zobra "Skrjanček". V prvem nastopu so zapeli dve pesmi v njegovi priredbi (Skrjanček, Kuharica) in koroško Ob Dravci.

In duh veje... ter zбудi še eno žlahtno rožo, vokalno skupimo Francke Zejn, ki razveseli poslušalce s pesmimi: Tam dolni našo vasjo. Triglav moj dom in Slovenka čem ostati. Spremljal je s harmoniko Vili Bostjančič.

Folklorna skupina Nagelj (ustanovitelj Ciril Soršak) je ena najstarejših slovenskih kulturnih skupin v Toronto. Odtod že čez dvajset let veje duh slovenske plesne folklore, ki je ponesla naše ime širom Kanade. Njihov nastop v kulturnem mozaiku je kot šopek cvetja v domači hiši: nagelj, roženkraut, rožmarin... Vsa čast fantom in dekletom za njihovo vztrajnost in ljubezen do slovenske marodne noše.

V višje sfere pevske umetnosti nas je povedel g. Blaž Potočnik, ki je ob klavirski spremljavi (Jože Osnana—New Toronto, Marjetka Adamič Marija Pomagaj) zapel dve koroški.

Iz kulturnega bogastva naše zemlje je g. Cekuta zbral nekaj

Dom - lipa

Pripravljalni odbor Doma Lipa je na občnem zboru 30. januarja letos v newtorontski dvorani po posameznih odsekih poročal o stor-

biserov, jih vložil v krono slovenske torontske mladine, da ob žaru in topoti domače besede in pesmi ogrejejo hladna srca, zaživimo v plemenitem duhu, ki večno poje o življenju, mladosti in ljubezni... Vsem nastopajočim iskrena hvala! Mladim pevcem in pevkam zbara "Skrjanček" pa ves pogum z željo, da se njihove vrste pomnože, da njihov glas doseže še mnogo fantov in deklet iz rodu, čigar gonorica je pesem in domovina nebesa... Naj kot škrjanček nad poletnim poljem visoko pod nebo leti pesem, hvalnica Stvarniku za vso širno lepotu slovenske kulturne tradicije, da bo v naših domovih, v našem mladem rodu še dolgo vel duh s slovenskih kulturnih poljan...

Anica Resnik

jenem delu v 1. 1982. Občnega zabora se je udeležilo okrog 100 oseb.

V predsedniškem poročilu (Peter Cekuta) je obseženo najvažnejše celoletno delo za Dom Lipa. V 1.1982 smo vpeljali dva načina denarne akcije: modna revija in pešoja (walkathon), ki je prinesla v gradbeni sklad dvajset tisoč dolarjev. Organizatorji in pokrovitelji so člani finančnega pododseka doma Lipa (predsednik Lojze Babič) in lovska društvo Alliston (gg. Miro Rak in Jože Avsenek).

Predsednik Peter Cekuta je v 1.1982 pripravil za ontarijsko ministrstvo za socialne in družbene zadeve poročilo, ki obsegajo sociološki, finančni in programni pregled bodočega starostnega doma. To poročilo je bilo sprejeto in odobreno.

Tako so bila odprta vrata za gradnjo in prošnjo za hipotečno posojilo pri federalni vladi.

Udeleženci občnega zabora so imeli na ogled gradbene načrte za Dom Lipa, ki jih je pripravilo podjetje

Simon Davis, kjer deluje naš rojak arhitekt Franc Levec. Celotno gradnjo bo vodil stavbenik Jože Katelic, V zadnjih stopnjah so načrti za pravni prepis in sprejem pri urbanističnem uradu občine Etobicoke.

Prav tako je v teku prošnja za hipotečno posojilo. Koncem mesecea marca bomo odpalačali ostanek dolga na zemlji 52 Neilson Drive. Za gradnjo pa potrebujemo zgodnjo rešitev prošnje, kjer bi Domu Lipa mnogo pomagale slovenske osebnosti, ki se nahajajo bliže merodajnih oblasti. Njihova pomoč v smislu pravilne predstave o potrebah slovenskega starostnega doma je sedaj Domu Lipa nujno potrebna.

Upajmo, da bodo te vrste le naše kje ugoden odmev. da bo Dom Lipa postal realnost in zavetje mnogih, ki želijo čakajo tega stanovanja.

Prireditve Doma Lipa:

17. marca — Modna revija v New Toronto.

22. Maja — Drugi slovenski walkathon (pešoja) Toronto City Hall — Bolton — lovska farma

Alliston.

17. julija — Piknik na Slovenskem letovišču.

V jeseni — Bazar in družabni večer.

Kličemo in vabimo vse Slovence, vseh let, da sodelujejo pri pešojo. Kdor more naj hodi in si sam izbere daljave: sto km od torontske mestne hiše, potem so mejniki 45,30,20,10 km. Kdor se ne čuti sposobnega za dolge poti, naj se javi kot sponsor (pokrovitelj) Na Walkathonu naj se združi mladina vseh naših društev, mladi po letih in mladi po srcu. Hoja je zdrava telesna vaja, obenem pa bomo opravili veliko dobro delo in preskusili svoje moči.

Priprave za drugi slovenski walkathon so v polnem teku. Za pojasnila kličite sledeče: Lojze Babič 255—9328, Miro Rak 255—4429, Lojzka Svetina 248—1637.

Za informacije in darove Domu Lipa se poslužujte naslova: Dom Lipa, 52 Neilson Drive, Etobicoke, Ontario, M9C 1V7.

Cultures Canada
Secretary of State
Ottawa, Ontario
KIA 0M5
VOLUME 4, NUMBER 1, 1983

George Bonavia retires

George Bonavia has retired after nearly 30 years with the Department of Employment and Immigration. He was the editor of Kaleidoscope Canada, a publication about immigration and ethnocultural affairs, until he left in April 1982.

GEORGE BONAVIA
... 30 years' service

Mr. Bonavia, a journalist and broadcaster, emigrated from Malta to Canada in 1948. He settled in Windsor, Ontario where he was very active within the Maltese community. He edited a monthly newspaper, the Malta News, for several years and also started the first Maltese radio program in North America.

He soon became involved in the activities of other ethnic groups. He published the Citizen's News, a monthly newsletter in English serving ethnic interests and developed the radio program International Rendezvous. The program was heard for several years on the CBC network.

Mr. Bonavia wrote four books in Maltese on Canada. He also wrote Focus on Canadian Immigration and, recently, Maltese in Canada; a history project of the Multiculturalism Directorate, Department of the Secretary of State. He also compiled and edited several directories of ethnic groups both Canada and the United States.

After he became a Canadian citizen in 1953, Mr. Bonavia joined the Canadian Public Service, first as a Customs Officer and then as an Immigration Officer in Windsor. In 1956 he joined the newly-formed Information Service of the Department of Employment and Immigration and was posted as a Public Affairs Officer in the Immigration Office of the Canadian Embassy in Rome. When he returned to Ottawa in 1968, he was given the responsibility of dealing with the ethnic media and ethnocultural groups.

Mr. Bonavia has been honored with several awards in recognition of his work including the Canadian Ethnic Journalists Award in 1979 for his efforts to promote the life of ethnic groups in Canada as editor of Kaleidoscope Canada. In 1980 he was honored by the Jewish Immigrant Aid Services of Canada (JIAS) for his services to immigrants.

Now that he has retired, he is devoting his time to research and writing on various aspects of immigration and ethnocultural affairs. His address is P.O. Box 826, Station B, Ottawa, Ontario, K1P 5P9.

Ontarijske davčne olajšave za stare državljanе

1983. Obroki že na pošti

Ontarijske davčne olajšave za starejše je načrtovanje v pomoč pri plačilih občinskih in šolskih davkov Ontarijskim prebivalcem starim preko 65 let. The Ontario Ministry of Revenue razpošilja čeke, ki predstavljajo prvi obrok za 1983 Property Tax Grant do višine \$250 in začasen Home Heating Grant v višini \$40. Ti čeki so bili razposlanji 29. aprila.

Kdo jih bo dobil?

- Če ste stari 65 let in čez in ste lastnik ali plačujete najemnino za vaš dom, vi ste upravičeni do te Property Tax Grant.
- 1983 obrok predstavlja ček kje priposlan ontarijskim starejšim državljanom, ki so dobili 1982 Property tax Grant.
- To je mišljeno kot pomoč pri plačilu Vaše posestniške takse ali za najemnino za prvi del v letu 1983. V jeseni boste avtomatično sprejeli vprašalno polo za naslednji del vaše olajšave.

Kdo jih ne bo dobil?

Napravno je, če niste dobili 1982 Property Tax Grant, ne boste dobili Vašega po-mladnega obroka. Važno je, da starejši upoštevajo naslednje:

- Če živite v takojimenovanem nursing home, starostnem domu, ali v kakšnem zavodu ki je oproščen davkov, nimate pravice dobiti Property Tax Grant.
- Če ste dopolnili 65 let po 31. decembru 1982 (in niste imeli dovoljenja dobiti pod-pore za lansko leto) ne boste dobili pomladnega obroka. Toda, dobili boste vpra-šalno polo za popolno pomoč za 1983 v jeseni.

For more information call the Ministry's multilingual Information Centre

■ In Metro Toronto— dial 965-8470

■ In Area Code 416— dial 1-800-263-7700

■ In Area Code 807— ask the Operator for Zenith 8-2000

■ In all other areas— dial 1-800-263-3960

or write to:

Ministry of Revenue, Guaranteed Income and Tax Credit Branch
P.O. Box 624, 33 King St. W., Oshawa, Ontario, L1H 8H8

Ministry
of
Revenue
Ontario

George Ashe
Minister

T.M. Russell
Deputy Minister

TRANSLATED BY THIS PUBLICATION FROM TEXT PROVIDED BY THE ONTARIO MINISTRY OF REVENUE

vamo, da so Rugijci obsojali tolpe, sestavljene najbrž iz Herkulov, ki so hodile plenit rimljansko prebivavstvo onstran Done-ve. Označili so jih za "skamaras", t.j. "šram ēže", z današnjim slovenskim izrazom "nesramneže". (Končnica -as dokazuje, da so že tistikrat v vandalskem jeziku besede na -as, danes -ež, pomenile ljudi, ki počenjajo nekaj grdega ali neprimernega npr. nemarnež, sitnež, nasilnež, klatež, Dimež "strah kranjske dežele", pogoltnež, počlepnež, radovednež itd.). Tako tudi pri naseljevanju najbrž niso počenjali nasilja nad staroselci, ki so bili kristjani kot oni in s katerimi so imeli že od nekdaj dobre odnose. Vse od Obrežnega Norika pa do južne meje Notranjega Norika pa se je rimljansko prebivavstvo, ki je ostalo v deželi, držalo v glavnem utrjenih mest, kjer si je lahko poiškalo zavetje v sili. V mestih je pač ostalo tudi, ko so prišli Vandali-Slovenci. Ti pa so bili predvsem kmetje. Hoteli so zemljo in so ljubili življenje v prosti naravi. Ugajalo jim je bivati v zaselkih, "na selah", v majhnih vasah ali celo na samotnih kmetijah. Tako so ostali Rimljani v mestih, Slovenci pa na deželi in v tem ima verjetno svoj izvor pojav, da slovensko prebivavstvo vse do modernega časa ni sililo v mesta in so ta zato vsaj navidezno skoro vedno imela značaj nekakih etničnih in jezikovnih otokov v slovenskem kmečkem okolju. Vzrok tega pojava je iskati bolj v psihologiji, kmečki omiki in gospodarskih potrebah prvotnega in vsega naslednjega slovenskega prebivavstva vse do 19. stoletja kakor pa v kakem "izrivanju".

* Rumuniji morajo vsi pravice niso kršene. Seveda so zadružne zveze 118.531 \$. prebivalci prijaviti svoje velike razlike med državami: v Zadruge v razvojnih deželah dobično znatno več, ker prispeva država preko svoje organizacije CIDA enako dodatno vsoto. Francosko govoreči zadružniki v Kanadi imajo tudi podobno organizacijo, ki deluje prevsem v francosko govorečih razvojnih deželah.

* Število novih stanovanjskih pravicam v Deklaraciji kot tudi hiš na zadružni ali kaki drugi tem, ki jih je naštel papež oblik, ki ne stremi za Janez XXIII v okrožnici Mir na dobičkom, se je v Kanadi v letu zemlji, pridružile še nove kot n. pr. pravica do nesoglašanja z režimskimi stališči, pravica do pravne predstave v javnosti (da n. pr. ne rabijo obvezevalna sredstva pri željo, da bi se že našteti).

* CID, Credit Industriel Desjardins, je prva zadruga, ki pravica do lastne vizije sveta, je postala član Montrealske pravica do pravilne predstave v borze (16. marca 1983).

* Članstvo kreditnih zadrug v svojih objavah nekritično Kanadi se v 1. 1982 ni stereotipnih opisov zlasti oseb spremeno, njihove naložbe pa ki pripadajo raznim manjšinskim so se zvišale za 2-3 milijona skupinam), pravico zasebnosti dolarjev. Največ članov je v (prim. kardinal Maurice Roy, provinci Quebec - 4.9 milijona. Razmisljanja ob 10letnici okrožnice Mir na zemlji Janeza XXIII, 1973).

* Po poročilih Pravde nameravajo Sovjeti preizkusiti * Založba PROMETEJ (PO Box "brigadno metodo", da bi tako 8391, New Orleans, LA 70182) je dvignili storilnost sovjetskega pravkar izdala knjigo: Prežihov poljedelstva. Manjše skupine, Voranc, THE SELF-SOWN. Kniga kakih dvanajst, bo dobilo obseglo slovensko besedilo in zemljo, stroje, semena in kar je že potrebno za obdelovanje, in bodo sami odgovorni za proizvodnjo. Ne bodo dobivali več stalne plače, marveč bo ta dočlena sorazmerno s tem, kar bodo pridelali.

* Letos obhajamo 35letnico razglasitve in podpisa Splošne deklaracije človečanskih pravic. Kljub temu, da je podpisala deklaracijo večina držav, dokazujo dokumenti znane organizacije Amnesty International, da je le malo število držav na svetu, kjer ta

kreditne zveze 43.601 \$ in

slovenakega človeka iz mesta. Slovenec se je čutil prostega in srečnega, takoreč zares doma na deželi, med polji, pašniki in gozdovi, kot gospodar na lastni kmetiji, medtem ko se je vsak priseljenec brez lastne zemlje vedno začutil bolj doma v večjezičnih mestih, pa naj so prihajali ti tujci z Nemškega, Laškega ali od kod drugod.

CHRIS FERNANDEZ
...B'nai Brith award

Officer honored for courage

Police Constable Chris Fernandez of the Ethnic Relations Unit of the Metropolitan Toronto Police was honored recently by the League for Human Rights of B'nai Brith Canada.

Last November, Constable Fernandez was shot in the head while attempting to apprehend a gunman. Fortunately, he has made a full recovery and is once again serving city residents. Born in Malaysia, Constable Fernandez joined the Metropolitan Police Force in 1975 and five years later was selected to join the Ethnic Relations Unit.

Constable Fernandez was presented with a citation which stated: "The League for Human Rights of the B'nai Brith Canada presents to you this citation for outstanding courage and excellence."

Poravnajte naročnino in darujte v tiskovni sklad Slovenske Države!

Minister za večkulturnost Hon. J. Fleming 22. aprila je obiskal predstavnike torontskih občil (listi, radio, TV) katerim je obrazlagal preračun in odgovarjal na stavljenia vprašanja. V imenu vseh se mu je zahvalil predsednik Etnične tiskovne zveze za Ontario G. V. Mauko, naš urednik.

■ Po podatkih najnovejše izdaje knjige Canadian Fact Book on Poverty 1983 (avtor je ekonom David Rose) je bilo v Kanadi leta 1980 745.000 družin in 1.041.000 oseb, ki so živele v revščini. V odstotkih izraženo pomeni 12.2% družin, in skoraj 40% (39.6%) oseb, ki žive same. V desetletju 1969 - 1979 je med revnimi najbolj naraslo število družin, ki jim načeljuje žena. Naraslo je tudi število tistih, ki imajo sicer delo, ki pa je tako slabo plačano, da se ne morejo otresti revščine. Znijo pa se je število starih, ki žive v revščini; verjetno na račun tega, da stopajo v pokoj ljudje, ki so že plačevali v pokojninski sklad, ko so delali, dočim jih je bilo preje več takih, ki še niso imeli te prilike, ker takrat še niso bili uzakonjeni pokojninski skladi. Kljub temu je med osebami starimi nad 65 let, ki žive sami (v glavnem vdove) še vedno veliko revežev. Osebe stare 65 let ali več predstavljajo 45% od vseh revežev, ki žive sami zase.

■ Karl Marx je napovedal, da bodo po nujnih zgodovinskih zakonih velika podjetja požrla mala. Čeprav je v ZDA precejšnje število gospodarskih kolosov, je zadnje čase štavilo majhnih podjetij zelo naraslo. Leta 1950 so ustanavljali po 93.000 novih podjetij v ZDA, leta 1982 pa po 600.000 na leto.

■ V ZDA je narasla delavna sila v obdobju 1970 - 1978 za 18%, toda odstotek oseb, katerih delo je v glavnem obdelava informacij, je narasel mnogo močneje: upravniki in ravnatelji - 58% (upravniki v zdravstvu celo 118%), državni uslužbenci 76%, bančni uradniki 83%; inženirji pa samo 3%.

■ Ko so ustrelili predsednika ZDA Lincolna, je poteklo pet dni, preden so izvedeli za dogodek v Londonu. Ko pa je bil nastreljen predsednik Regan, je zvedel za dogodek časnikar Henry Fairlie, ki je tipkal na svojem pisalnem stroju samo nekaj hiš od dogodka, od svojega prestojnika v Londonu preko telefona.

■ Izpiti absolvirance srednjih šol v ZDA kažejo, da znajo vedno

manj. Povprečne točke 1. 1965 so bile 473 za govorno sposobnost in 496 za matematiko, leta 1980 pa so bile odgovarjajoče številke samo 424 oziroma 466. Ker opravljajo šole svojo nalogo tako slabovo, porablja tvrdka IBM približno pol milijarde dolarjev letno za šolanje svojih uslužbencev.

■ Federalna vlada je prispevala 300.000 \$ za ustanovitev posebne stolice za keltske študije na univerzi sv. Frančiška Ksaverija v Antigonishu. Antigonish Highland Society in univerza bosta tudi prispevala enako vsoto. Federalna vlada je že preje prispevala enake vsote za študij ukrajinske, madžarske in akadijske kulture na drugih univerzah. Za podpis dogovora sta bila v Antigonishu namestnik predsednika federalne vlade Allan J. MacEachen in minister za večkulturnost Jim Fleming. Univerza ima zelo bogato knjižnico keltske kulture kot tudi veliko zbirkzo magnetofonskih posnetov še živeče keltske v tem delu Kanade. Univerza bo nudila v bodočem Master degree v keltskih študijah.

■ John Naibisitt omenja v svoji knjigi Megatrends (Werner Books, 1982) med primeri novih smeri v medicini, da je priznala zavarovalnica Blue Cross/Blue Shield za zavarovanje celostno zdravljenje raka kot ga prakticira Slovenec dr. Ivan Podobnikar v Columbusu. Seveda ne omenja, da je dr. Podobnikar Slovenec.

■ V mestu Brownsville, Texas, izdajajo dovoljenje babicam za priznano izvrševanje babiškega poklica. V mestu se rodi 80% otrok s pomočjo babic in ne zdravnikov.

■ Edino država Mississippi v ZDA ne pozna šolske obveznosti otrok, kar pomeni, da smejo starši šolati otroke sami ali poskrbeti za kako drugo zasebno obliko šolanja. Kljub temu, da v vseh drugih država obiskovanje šol je uzakonjeno, se dviga število staršev, ki sami šolajo svoje otroke - po neuradnih cenitvah se je število takih družin v nekaj letih dvignilo od 10.000 na cel milijon.